

SWAN SERIES No. 2.

ప కా ది ర త్నా వ థి.

A GLOSSARY

OF

*Technicalities of Telugu and Sanskrit
Literature, useful for all Students.*

(Annas 4 only.)

Madras :

PRINTED AT THE ANANDA STEAM PRESS.

1905.

All Rights Reserved.

ఓం

సద్గురుపరబ్రహ్మజ్ఞేనమః.

ఖండం బించుక విడువక
మండితముగ నండపిండబ్రహ్మాండంబున్ ।
నిండిన పు మేశ్వరునకు
ఖండితముగ విడుదు నేను కై వారములన్ ॥

నాటక నాటముగా దిది
పాటలు హాస్యంబుగాదు పరికింపంగా ।
చాటుగ మనసున నాటిన
మాటలమూటలును గావు పాటింపమికిన్ ॥

వనమందుండిన పుష్పల
విన వింతగ గూర్చినాడ విద్యాధులకై ।
వినయంబుగ నర్పించెదఁ
గని నాధిందిన నరునకు గామితఫలమా ॥

శ్రీరస్తు.

1. (ఏ కం.)

అక్షరం- ఓం.

మార్గం(మోక్ష)- జ్ఞానం.

పదవి-మోక్షం.

అసత్యం-మిథ్య - దృష్టాంతం. రజ్జుసర్ప, ప్లాణు
చోర, స్వప్నేంద్రజాల, గంధర్వనగర, శుక్తి
అథారడత, స్థీలనభ, మరుమరీచికాజల, శంఖ
పీఠిమ, జపాకుసుమసన్నిహితస్ఫటికతాహి
త్య, శరీరస్వజ్ఞప్తి.

2. (ద్వి, ద్వయం, ద్వివిధం, ద్వంద్వం.)

అక్షరి-సోహం.

అబిధ-యోగమూల, రూఢిమూల.

అభియోగ-శంక, తత్వ.

అయన-ఉత్తర, దక్షిణ.

అర్థాపత్తి-శృత, దృష్ట.

అలంకార-శబ్ద, అర్థ.

అవిద్య-మూలావిద్య, తూలావిద్య.

అశౌచ-జనన, మరణ.

ఆగమ-పాంచరాత్రం, నైఖ పీఠిమ, జప

ఆత్మ-జీవాత్మ, పరమాత్మ. త్య, శరీరస్వ

ఆయుధ-అస్త్రం, శస్త్రం.

ఇతిహాస-భారతం, రామాయణం.

ఉపనిషద్వాక్య-అవాంతరవ

ఉపమ-పూర్ణ, లుప్త.

కర్త-నిత్య, నైమిత్తిక.

కర్త-పుణ్య, పాప.

కంచి-విష్ణు, శివ.

కల్పిత-అధ్యారోప, అపవ

కాలం-సూక్ష్మ, స్థూల, or అధ్యాత్మ, లౌకిక.

కావ్యం- మహా, ఉప.

కావ్యరీతి-ధ్వని, గుణీకృత వ్యంగ్యం.

గంధం-సుగంధం, దుర్గంధం.

చేష్ట-బిబ్బోకము, విహృతము.

జపం- అగర్భ, సగర్భ.

జపం- రేఖ, అంగుళి.

తనువు-జీవ, ఈశ్వర.

తత్వాభియోగ-ఉపేక్ష, విధి.

దండన-శరీర, ద్రవ్య.

గళం-సంకల్ప, వికల్ప.

ప్రసార-మనస్సు, బుద్ధి.

దృష్టి-ఆత్మ, నేత్ర.

ద్వంద్వం-ఇతరతరయోగ, సమాహార.

దేహధర్మ-జరామరణ.

దోష-ద్యూత్య, సమాప్త్యయం.

స్వాన-సగుణ, నిర్గుణ.

గోక్షం-శుక్ల, కృష్ణ.

శక్తి-జీవ, ఈశ్వర.

శబ్దార్థ-భావ, నిభావ.

శక్తి

పదం-ప్రకాశ, విమర్శ.
 పండిత-నియోగ, వైదిక.
 పరిశుద్ధ-అంతర, బాహ్య.
 ప్రయత్న-బాహ్య, అభ్యంతర.
 పాకం-నారికేళ, ద్రాక్ష.
 పామర-నామధారక, బ్రాహ్మణబ్రువ.
 ప్రణనం-పరం, అపరం.
 ప్రాణధర్మ-క్షుత్పిపాన.
 ప్రారబ్ధ- శీతోష్ణ, సుఖదుఃఖ, మానావమాన,
 సిందాస్తుతి, లాభాలాభ, జయోపజయ.
 ప్రాణాయామ-ప్రాకృత, వైకృత.
 ఫల-పుణ్య, పాప.
 భావన-ప్రమాణగత, ప్రమేయగత.
 బ్రాహ్మణ-పామర, పండిత.
 బుద్ధి-వృత్తిజ్ఞానం, స్వరూపజ్ఞానం.
 మనస్సు-బలరూప, వృత్తిరూప.
 మనోధర్మ-శోక, మోహ.
 మనోనాశ-స్వరూప, అరూప.
 మార్గ-ధూమ, అర్చర.
 మాయాగుణ-రూప, నామ.

మాయాధర్మ-సంకోచం, వికాసం.

మీమాంస-పూర్వ, ఉత్తర.

మూలప్రకృతి-మాయ, అవిద్య.

యুক্তి-ఆరోప, అపవాద.

యోగ-అభ్యాస, జ్ఞాన.

రస-ఆలంబన, ఉద్దీపన.

లేఖ్య-రాజవిధి, దేశవిధి.

లోక-ఇహ, పర.

నర్గ-మాతృ, పితృ.

నస్తు-స్థావర, జంగమ.

వ్యవహారద్వార-ప్రక్క, ఎదురుప్రక్క.

వ్యవహారమార్గ-భూత, జల.

వాసన-శుద్ధ, మలిన.

వాస్తు-జల, గృహ.

వృత్తి(కృత్)-ఆవృత్తికారక, భావ.

వృత్తి (తద్ధిత)-సార్థక, స్వార్థక.

విసర్గ-జిహ్వమూలీయం, ఉపద్మానీయం.

శక్తి-ఆవరణ, విక్షేప.

శబ్ద-ధ్వనిగుణకం, అక్షరగుణకం.

శృంగార-సంభోగ, విప్రలంభ.

సమాధి-సవికల్పక, నిర్వికల్పక.

సమాధి(సవికల్పక)-దృశ్యానువిద్ధ, శబ్దానువిద్ధ.

సమానం (తత్పురుషం)-లుక్, అలుక్.

సత్యం-సత్యం(వాచకం), ఋతం(మాపసికం.)

సాక్షి- కృత, అకృత.

సామాన్య- పర, అపర.

సృష్టి-క్రమ, యుగవత్.

స్థితి-పురుష, ప్రకృతి.

3. (త్రి, త్రయం, త్రితయం, త్రివిధం.)

అక్షి- కంచికామాక్షి, మధురమీనాక్షి, కాశి
విశాలాక్షి.

అగ్ని-గార్హపత్య, ఆహవనీయ, దక్షిణ.

అతిమార్గికం-పాశుపత, కాపాలిక, మహావ్రతం.

అద్వైత-భావ, క్రియ, ద్రవ్య.

అధ్యయనం- వాచికం, ఉపాంశు, మానసికం.

అధ్యాత్మశాస్త్ర - (కపిల, సాంఖ్య, సాంఖ్య
సూత్రం,) (పతంజలి, పాతంజల, యోగసూ
త్రం,) (వ్యాస, వేదాంత, బ్రహ్మసూత్రం.)

అనుభవ- దేహభావ, ఆత్మభావ, మనోభావ.

అనుమానప్రమాణ - గుణోపమ, కర్తృపమ,
ప్రయోజనోపమ. [ప్రాంత.

అనుమానప్రమాణాంగ - ప్రతిజ్ఞ, హేతు, దృ

అభావ-ప్రాక్, ప్రధ్వంస, అత్యంత.

అర్థ-వాచ్య, లక్ష్య, వ్యంగ్య.

అవస్థ-జాగ్రత్, స్వప్న, సుషుప్తి.

అవ్యయీభావం-అవ్యయపూర్వపదం, అవ్య
యోత్తరపదం, నామోభయపదం.

అసిద్ధ-అశ్రయ, స్వరూప, వ్యాప్యత.

అంగన్యాసభేదం- సృష్టిన్యాసం, సంహారన్యా
సం, స్థితిన్యాసం.

అంజన-కాల, రస, పుష్ప.

అంతరంగభావ-మనః, మానసం, మననియ్యం.

అంతఃకరణ-శౌంత, ఘోర, మూఢ.

అంబ-భ్రమరాంబ, మూకాంబ, జ్ఞానాంబ.

ఆకాశ-మహాకాశం, చిత్తాకాశం, చిదాకాశం.

ఆచమన-శ్రౌత, స్మార్త, పురాణ.

ఆత్మ-జీవాత్మ, అంతరాత్మ, పరమాత్మ.

ఆచార-సదాచార, నియతాచార, గణాచార.

ఆయుధ - ప్రహరణ, హస్తముక్త, యంత్ర
ముక్త.

ఇక్షు-ధవళేక్షు, పుండ్రేక్షు, రసేక్షు.

ఈశ్వర-వీరాట్పురుష, హిరణ్యగర్భ, అంత
ర్యామి.

ఈషణ-దారేషణ, పుత్రేషణ, ధనేషణ.

ఉత్తరా-ఉత్తర, ఉత్తరాషాఢ, ఉత్తరాభాద్ర.

ఉత్పత్తిస్థాన(వ్యవహార)-కామ, క్రోధ, లోభ.

ఉపనిధి-ఉపనిధి, నిక్షేపం, న్యాసం.

ఉపచార-వాహన, అర్చన, నివేదన.

ఉపాధి- అవచ్చిన్నోపాధి, ప్రతిబింబోపాధి,
అధ్యాసోపాధి.

ఋణ-దేవ, పితృ, ఋషి. [స్తంభీయ.

కల్ప-ఆశ్వలాయనీయ, బోధాయనీయ, ఆప
కటు-శౌంతి, పిప్పలి, మిరియము.

కరణం (or) దండి-మనోవాక్కాయం.

కర్త-ఆగామి, నంచిత, ప్రారబ్ధం

కర్త(మానసాశుభ)- పరద్రవ్యేష్యభిధ్యానం,
మనసానిష్ఠచింతనం, వితథాభినివేశం.

కర్త(శరీరశుభ)-అదత్తానా ముపాదానంహిం
సాచై వావిధానతః పరదారోపసేవ.

కర్త-పాప, పుణ్య, మిశ్ర.

కర్త-సాత్విక, రాజన, తామస.

కారణ-వివర్త, ఉపాదాన, పరిణామ, or సమ
వాయి, అసమవాయి, నిమిత్త.

కాలం-భూత, భవిష్యద్వర్తమాన.

కావ్య-ఉత్తమ, మధ్యమ, అధమ.

కావ్య-గద్య, పద్య, ఉభయాత్మకం.

క్రియ-మణి, మంత్ర, ఔషధ.

కూటం-వాగ్భవ, కామరాజ, శక్తి.

కూటం(వేణి)-గంగాయమున, సరస్వతి, or ఇడ,
పింగళ, సుషుమ్న.

గతి-ఊర్ధ్వ, మధ్య, అధ.

గణిత-వ్యక్త, బీజ, రేఖ.

గుణం-సత్య, రజస్సు, తమము.

గుణం-సత్, చిత్, ఆనందం.

గుణసంస్కార భేదత్రయం- సాంసిద్ధిక, నైమి
త్తికం, ప్రాకృతం.

జీవ-విశ్వ, తైజస, ప్రాజ్ఞ.

జైనులలక్షణం-సిద్ధ, బద్ధ, నారకులు.

జ్ఞానం-సాత్విక, రాజస, తామస.

తత్వం-నాద, బిందు, కళ.

తను-స్థూల, సూక్ష్మ, కారణ.

తపస్సు-శరీర, వాఙ్మయ, మానసం.

తాప-ఆధ్యాత్మిక, ఆధిభౌతికం, ఆధిదైవికం.

తాప (స్వర్గలోక)-క్షయం, అతిశయం, సహ
సపతనం. [తిజన్యం.

తాదాత్మ్యం- సహజన్యం, కర్మజన్యం, భౌం
త్రికం-ఆ, ఈ, ఏ.

త్యాగ-కామ్యకర్త త్యాగం, కర్తృఫలత్యాగం,
సర్వకర్త త్యాగం.

ధనగతి-దానము, భోగము, నాశము.

దశ-బాల్య, యశావన, కామార.

ద్రావిడరాజ-చేర, చోళ, పాండ్య.

దీక్ష-దృక్, వాక్, స్పర్శ or స్వస్తికారోహణ,
స్పర్శ, వేద.

దుర్భావన-జ్ఞాన వికృతిభావ, వర్తన వికృతి
భావ, మోహ వికృతిభావ.

దోషం - ముక్తి, అతివ్యాప్తి, అవ్యాప్తి.

దోషం-వాత, పిత్త, క్లేష్మ.

దోషం-జడత్వం, సగుణత్వం, వికారత్వం.

దృష్టి-అమావాస్య, పాడ్యమి, పూర్ణిమ.

నాడి-ఇడ, పింగళ, సుషుమ్న.

నాయక-స్వీయ, అన్య, సామాన్య.

పదం-తత్, త్వం, అసి.

పద్యం- వృత్తం, జాతి, ఉపజాతి.

పనస-చిరుపనస, రుద్రాక్షపనస, నేలపనస.

పర్వత-కైలాస, మందరగిరి, మహామేరువు.

పరిపత్ - ఋగ్వేది, యజుర్వేది, సామవేది.

పరిచ్ఛేద-కాల, వేళ, వస్తు.

పరిచారిక-ఆడది, ద్రవ్యం, భోగం.

పరమాత్మ-నామ-ఓం, తత్, సత్.

ప్రకృతి-పర, అపర, పరాపర.

ప్రతిబంధ-భూత, వర్తమాన, భావి.

ప్రమాణ-ప్రత్యక్షం, అనుమానం, శాస్త్రం.

ప్రస్థాన-ఉపనిషద్భాష్యం, గీతాభాష్యం, సూత్రభాష్యం. [భకం.

ప్రాణాయామ-ప్రాకృత, వైకృత, కేవలకుంపాకం-ద్రాక్ష, నారికేళ, కదలి.

పాప-అంహ, ఆగ, ఏనస్సు.

పాతిత్వ-అర్థప్రభుత్వ, ఆయాధిపాతిత్వ, వాచావివేకత్వం.

ప్రారబ్ధ-ఇచ్చ, అనిచ్చ, పరేచ్చ.

పాశ-మల, మాయ, కర్మ.

ఫలం-కరక్కాయ, నెల్లికాయ, చండ్రకాయ.

ఫలం-మామిడి, పనస, అరటి.

పుటి-కర్మ, కర్మ, కార్య, (బాహ్య) ద్రవ్య,

దర్శన, దృశ్య, (మధ్య)జ్ఞాతృ, జ్ఞాన, జ్ఞేయ.

(అంతర)

పురుష-మధ్యమ, ఉత్తమ, ప్రథమ.

పూర్వ-పుబ్బ, పూర్వాషాఢ, పూర్వాభాద్ర.
బంధము-జాలంధర, ఉడ్యాణ, మూల.

బంధం-సాత్విక, రాజస, తామస.

భక్తి-బాహ్య, అనన్య, ఏకాంత.

భాగ-కుడి, ఎడమ, మధ్య.

భావన-ఆకాంక్ష, యోగ్యత, ఆసత్తి.

భావన-సంశయ, సంభావన, విపరీతం.

భావ-దేహ, మనో, ఆత్మ.

భావ-ఆలంబన, ఉద్దీపన, విభావన.

భావన(సత్)-సద్భావ ప్రకాశవ్యాప్తి, ప్రవ
ర్తన, మోహనభావన.

బుద్ధి-సాత్విక, రాజస, తామస.

భేద-సజాతీయ, విజాతీయ, స్వగత.

బోధ-ఉద్దేశ, లక్షణ, పరిక్ష.

భోజన-సాత్విక, రాజస, తామస.

మండల-అగ్ని, సూర్య, చంద్ర.

మంత్ర దేవత-గాయత్రీ, బాల, వంచదశాక్షరి.

మంత్రగర్భ-ఆత్మగర్భ, తివదగర్భ, శక్తిగర్భ.

మంగళాచరణ - ఆశీర్వాదం, నమస్కారం,
నస్తునిదేశం.

మల-అణవ, కార్మిక, మాయ.

మాయ-అవిద్య, ఆవరణం, విక్షేపం.

ముని-పాణిని, కాత్యాయన, పతంజలి.

మూర్తి-బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వర.

మూలప్రకృతి-భిన్న, అభిన్న, భిన్నాభిన్న.

మోక్షమార్గ-కర్మ, భక్తి, జ్ఞానం.

మోక్షసాధన-వైరాగ్యం, ఉపరతి, జ్ఞానం.

మాన-వాక్, అక్ష, కాప్త.

మోహ - కూర్మమోహ, మత్స్యమోహ,
మృగమోహ.

యోగ-తారకం, సాంఖ్యం, అమనస్కం.

రాగాంగ-భాషాంగం, క్రియాంగం, ఉపాంగం.

రీతి-శాఙ్గి, పాంచాలి, వైదర్భి.

రూపం-లక్ష్మి, సరస్వతి, పార్వతి.

లక్షణ-జహర్లక్షణ, అజహర్లక్షణ, జహజహర్ల
క్షణ.

లక్ష్యం-బహి, అంతః, మధ్య.

లింగం-స్త్రీపున్నపుంసకం.

లింగం (గురు)-దీక్ష, శిక్ష, స్వానుభవం.
 లింగం (శివ)-ఇష్ట, ప్రాణ, తృప్తి.
 లింగం (జంగమ)-స్వయం, చర, పర.
 లింగం (ప్రసాద)-శుద్ధ, సిద్ధ, ప్రసిద్ధ.
 లింగం(మహా)-పిండజ, అండజ, బింద్యాకాశ.
 లోక-స్వర్గ, మర్త్య, పాతాళ.
 వర్గం-క్షయం, స్థానం, వృద్ధి.
 వర్గ-ధర్మార్థకామ.
 వచనం-సు, దుర్, మిశ్ర.
 వర్ణం-అ, ఉ, మ.
 వాయునిరోధ-రేచకం, పూరకం, కుంభకం.
 వాసన-లోక, దేహ, శాస్త్ర.
 విఘ్న-అజ్ఞానం, సందేహం, విపరీతం.
 విభూతి-దైవ, మానుష, అనుర.
 విభూతి-స్థాన, ఉద్ధృత, ధారణ.
 వీరశైవ-సామాన్యవీరశైవ, విశేషవీరశైవ,
 నిరాభావివీరశైవ.
 వృత్తి-శాంత, ఘోర, మూఢ.
 వృత్తి-ప్రియము, మోదము, ప్రమోదము.
 వృత్తి-సాంస్కృతికం, ఆక్షికం, మిశ్రం.

వృత్తి-అబిధ, లక్షణ, వ్యంజన.

వృత్తి-ద్వైత, సాక్షి, అఖండాకారం.

వృత్తి-సమానతద్ధిత, కృత్.

వృత్తి (మాయ)-విశుద్ధసత్వస్వరూపమాయ,
మలినసత్వస్వరూపావిద్య, తమఃప్రధాన
రూపప్రకృతి.

వై రాగ్య-మంద, తీవ్ర, అతితీవ్ర.

వై రాగ్య - ప్రసూతి, స్తశాన, పురాణ.

వై ఖరి-వాచక, లాక్షణిక, వ్యంజక.

శక్తి-ప్రభు, ఉత్సాహ, మంత్ర.

శక్తి-ఇచ్ఛ, జ్ఞాన, క్రియ.

శక్తి-భిన్న, అభిన్న, అవాంతర.

శ్రద్ధ-సాత్విక, రాజస, తామస.

సాక్షిస్థాన-రాజసభ, బ్రహ్మణసభ, దేవసన్ని
ధానం.

సిద్ధాంత-చాంద్రమానం, సారమానం, బౌద్ధ
స్పృత్యమానం.

సుర-గౌడి, పైష్టి, మాధ్య.

సంకర-జాతి, ఆశ్రమ, మత.

సంధ్య-ప్రాహ్లా, అపరాహ్లా, మధ్యాహ్న.

సంధి-స్వర, వ్యంజన, విసర్గ.

సంధి-ఆగమ, ఆదేశ, లోప.

సంబంధ-సమానాధికరణ్య, విశేషణవిశేష్య,

ప్రత్యగాత్మ లక్ష్యలక్షణ.

సంజీవనమంత్ర-విద్య, ఆత్మ, వనమృత.

స్వప్న-గ్రాహ్యం, అగ్రాహ్యకం, గ్రాహయి

తృప్త్యం.

స్థల-కాశి, గయ, ప్రయాగ.

స్థానం-భూమధ్యం, కంఠం, హృదయం.

స్థానం-సమప్తి, వ్యప్తి, బ్రహ్మవేత్త.

స్వరం-ఉదాత్త, అనుదాత్త, స్వరీత or మంద్ర,

మధ్యమ, తార.

స్త్రీ-ప్రౌఢ, ముగ్ధ, మధ్య.

స్థితి-ఉత్పత్తి, స్థితి, లయం.

సుఖ-సాత్విక, రాజస, తామస.

4. (చతుర్, చతుష్టయము, చతుర్విధం.)

అక్షరసంధి - ఔదార్యము, కాంతి, ఓజము, సమాధి.

అధ్యాత్మమతభేద- భాస్కరీయ, మాయా వాద, శబ్దబ్రహ్మవాద, క్రీడాబ్రహ్మవాద. అభావ-ప్రాక్, ప్రధ్వంస, అత్యంత, అన్యోన్య. అభిమాన-ఓత, అనుజ్ఞాత, అనుజ్ఞైకరస, అవి

కల్ప. [అధికారి.

అనుబంధ-సంబంధం, విషయం, ప్రయోజనం, అవస్థ(వయ) - బాల్య, యశావన, కౌమార, వృద్ధత్వం.

అవస్థ-జాగ్రత్, స్వప్న, సుషుప్తి, తురీయం. అధ్వం or ఆగమభేదం-వర్ణాధ్వ, మంత్రాధ్వ సదాధ్వ, భువనాధ్వం. [వేకిత.

అర్థ-యశావన, ధనసంపత్తి, ప్రభుత్వం, అవి ఆటంక-స్థాన, కాల, ప్రయాణ, కార్య.

అధ్యాస-మిథ్యాధ్యాస, ఇతరాధ్యాస, ఇతరే తరాధ్యాస, సత్యాధ్యాస.

ఆసనశ్రేష్ఠ-సిద్ధ, పద్మ, సింహ, భద్ర.

ఆశ్రమ-బ్రహ్మచర్యం, వానప్రస్థం, గార్హప
త్యం, సన్యాసం.

అంగ-అంగ, సాంగ, ప్రత్యంగ, ఉపాంగ.

అంగ(సేన)-పద, అశ్వ, గజ, రథ.

అంతఃకరణ-మనో, బుద్ధి, చిత్త, అహంకారం.

ఈశ్వరకళ-వీత, శ్వేత, అరుణ, అసిత.

ఉత్తర-సత్య, మిథ్య, కారణ, పూర్వన్యాయ.

ఉద్దీపన-ప్రాయశ్చి, సామ్య, చేష్ట, తటస్థం.

ఉపవేద-ఆయుః, ధను, గాంధర్వ, శస్త్ర.

ఉపాయం-సామ, దాన, భేద, దండ.

ఉపాయం-ధర్మ, కపట, దిష్కీయ, ఆచరిత.

ఉపాధి-జాతి, గుణ, క్రియ, సంజ్ఞ.

ఉపాధి-స్థూల, సూక్ష్మ, కారణ, మహాకారణ.

ఉపాంగం - న్యాయ, మీమాంస, పురాణ,

స్తోత్ర.

ఉపాసక-ద్విజాతి, మునులు, అల్పబుద్ధులు,

విదితాత్ములు.

ఉపాసక పేతు-ఆర్తి, జిజ్ఞాస, అర్థాసక్తి, జ్ఞా

నాపేక్ష.

కన్య-కన్య, రోహిణి, గౌరి, రజస్వల.

కర్త-శ్రేష్ఠణ, మనన, నిధి, భ్యాస.

కర్త-విధి, నిషేధ, ప్రాయశ్చిత్త, కామ్యం.

కర్త(వాగశుభ) - పారుష్యం, అన్యతం, పైశు
న్యం, అసంబద్ధప్రలాపం.

కరణం(స్థిర)-శకుని, చతుష్పాత్, నాగవ, కిం
స్తుష్ణం.

కవిత్వం-ఆశు, బంధ, చిత్ర, గర్భ.

కల్పం-ఆపస్తంబీయ, ఆశ్లాఘనీయ, కాత్యాయనీయ, బోద్ధాయనీయ.

కార్యకల్పన-వృత్తి, పరిణామ, ఆరంభ, వివర్త.

కాయదోషం - పరచారగమన, పరద్రవ్యాప
హరణ, అభక్ష్యభక్షణ, హింస.

గజవిధం-భద్రము, మంద్రము, మృగము, మి
శ్రం.

గతి-దేవ, మనుష్య, మృగ, నరక.

గణిత -కూడుట, తీసివేయుట, హెచ్చించుట,
భాగించుట.

గుణం(సత్)-మైత్రి, కరుణ, భూదిత, ఉపేక్ష.

గృహం-జాతుషం, అతిలం, ప్రాయుషం, వారి
బంధకం.

జంతువిధం - అండజ, స్వేదజ, ఉద్భిజ, జరా
యుజ.

జాతి-కమ్మ, కన్నడిగ, ఆంధ్ర, ద్రావిడ.

జాతి-అనులోమ, ప్రతిలోమ, వ్యాత్ర, సంక
రోత్పన్న.

జాతి(పురుష)- భద్రుడు, దత్తుడు, కూచిమా
రుడు, పాంచాలుడు.

జీవన్ముక్త-బ్రహ్మవిత్, బ్రహ్మవిద్యర, బ్రహ్మవి
ద్యరీయ, బ్రహ్మవిద్యరిప్త.

తంత్రం-గారుడ, దక్షిణ, వామ, భూత.

తత్పురుషం-కర్తృధారయ, ద్విగు, శుద్ధ, సంకర.

త్రిశాల-సుక్షేత్రం, చుష్ణా, పక్షున్నం, హిర
ణ్యనాభం.

దిక్-ఉత్తర, పశ్చిమ, దక్షిణ, పూర్వం.

దుర్గం-కొండ, అడవి, కోట, సముద్రం.

దుష్ట-శకుని, కర్ణ, దుశ్శాసన, దుర్యోధన.

దోష (ప్రబంధ)-అర్థ, వాక్య, పద, పదాంశ.

నాదావస్థ-ఆరంభ, ఘట, పరిచయ, నిష్పత్తి.

నాయక-ధీరోదాత్త, ధీరోద్ధత, ధీరలలిత, ధీర

ప్రశాంత.

నాయకసహాయ-దక్షిణ, అనుకూల, దృష్ట,
శత. [సిక, తుచ్చం.

పదార్థ-పారమార్థిక, వ్యావహారిక, ప్రాతిభా
పద-సాలోక్యం, సామీప్యం, సారూప్యం,
సాయుజ్యం. [దూరము.

పరిమాణం-ఎంచుట, తూచుట, కొలుచుట,
పాకం-భక్ష్య, భోజ్య, చోష్య, లేహ్య.

పాద-విద్య, అవిద్య, ఆనంద, తురీయ.

పాద-చర్య, క్రియ, యోగ, జ్ఞాన.

పాద(ధర్మ)-తపస్సు, పరిశుద్ధత్వం, దయ, సత్య.

పాద(వ్యవహార)-పూర్వపక్ష, ఉత్తరపక్ష, క్రి
యాపాద, నిర్ణయపాద.

పాద(వ్యవహార)-ప్రతిజ్ఞ, ఉత్తరం, ప్రమాణ
విచారణ, నిశ్చయం. [జశాసన.

పాద(నిశ్చయ)-ధర్మ, వ్యవహార, చరిత్ర, రా
ప్రతిబంధ(నర్తమాన)-విషయాసక్తి, ప్రజ్ఞా
మాంద్యం, కుతర్కం, విపర్యయదురా
గ్రహం.

ప్రబంధాంశ-రస, భావ, సంవిధాన, ఆశ్రయ.

ప్రమాణ-అనుమాన, ప్రత్యక్ష, ఉపమాన, శబ్ద.

(ప్రమాణ(అనుపల్బి) - ప్రాగభావం, ప్రధ్వం
సాభావం, అన్యోన్యభావం, అత్యంతా
భావం.

(ప్రమాణ(ప్రత్యక్ష)- ఘటప్రత్యక్షం, ఘటత్వ
ప్రత్యక్షం, ఘటరూపప్రత్యక్షం, ఘటరూ
ప్రత్యప్రత్యక్షం.

(ప్రాణాయామసిద్ధి - పాపక్షయరూపశాంతి, అ
జ్ఞాననిష్కర్మరూపశాంతి, జ్ఞానప్రకాశరూ
పదీప్తి, బుద్ధినిర్మలరూపప్రసాదం.

ప్రీతితత్పర-అభిమానప్రీతి, విభవప్రీతి, సద్భవ
ప్రీతి, విషయప్రీతి.

పురుష-శశ, మృగ, వృష, అశ్వ.

పురుషార్థం-ధర్మ, అర్థ, కామ, మోక్షం.

ఫలం(జ్ఞాన)-దుఃఖాపనర్ప, కామాప్తి, కృత
కృత్యత్వ, ప్రాప్తిప్రసాప్తి. [స్కార్య.

ఫలం(ధర్మ)-ఉత్పాద్య, ప్రాప్తి, వికార్య, సం
బంధనకృమం(ద్వార) - పాణిదార, ఉపస్థ
ద్వార, ఉదరద్వార, వాణిద్వార.

బ్రహ్మచారి - ప్రాజాపత్య, వైదిక, నైషిక్,
గాయత్రి.

భూమిక - విక్షిప్తతా, గతాయాత, సంశ్లిష్టతా,
సులీనతా. [సంస్కృత.

బాధ - వైభాషిక, సాత్వాంతిక, మహాయానక,
మజ్జగ-ఘోలం, మధిత, యుదస్వి, తక్రం.

మహావాక్యం - పృజ్ఞానంబృహ్మ, అహంబృహ్మస్మి,
తత్త్వమసి, అయమాత్మాబ్రహ్మ.

మంత్రయోగం - అజపం, జపం, క్రియ, స్మరణ.

మాతృక - అకార, ఉకార, మకార, అర్ధ
మాతృక.

మోహ - లజ్జామోహ, విభవమోహ, కరుణా
మోహ, నిజమోహ.

మృదంగ - శుద్ధ, సాళగ, సుకర్ణ, తవణ.

యతి - కుటీచక, బహూదక, హంస, పరమ
హంస.

యుగం - కృత, ద్వాపర, త్రేత, కలి.

యోగ - మంత్ర, లయ, హఠ, రాజ.

రాజవిద్య - అస్వీక్షికీ, త్రై, వార్త, దండనీతి.

రీతి - వైదర్భి, గాడి, సాంచాలి, లాటిక.

రీతి (కవిత్వ) - ఆశు, మధుర, చిత్ర, విస్తార.

రూప - రక్తం, శ్వేతం, పీతం, కృష్ణం.

లక్షణం-జహర్లక్షణం, అజహర్లక్షణం, సారో

ఫలక్షణం, సాధ్యవసాయలక్షణం.

నర్ణం-బ్రహ్మ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్ర.

వాక్-పర, పశ్యంతి, మధ్యమ, వైఖరి.

వాచకదోష-అనుచితత్వ, నిష్ఠురత్వ, పుసి,

పై శూన్యం,

వాద్యం-తంత్రీ, చర్త, ముఖ, కంచు.

వానప్రస్థ-ఔదుంబర, వైపాసక, ప్రత్యాళి

క, పార్ణమ. [సం.

విప్రలంభ-అభిలాష, ఈర్ష్య, విరహం, ప్రవా

విభూతి-ధర్మం, జ్ఞానం, వైరాగ్యం, విశ్వర్యం.

విభూతిరీతి-కల్ప, అనుకల్ప, ఉపకల్ప, అకల్ప

వీర-డాన, ధర్మ, దయ, యుద్ధ. [భటి.

వృత్తి(కావ్య)-కాశికి, భారతి, సాత్వతి, ఆర

వృత్తి(సమాస) - అవ్యయీభావం, తత్పురు

షం, బహుప్రవీహీ, ద్వంద్వం.

వేదన-విసరుట, పొడుచుట, నరకుట, బాణ

మువేయుట.

వేదార్థం-విధివాద, అర్థవాద, మంత్రవాద,

నామధేయం.

వేదం-ఋగ్వేదసామాధర్వణం.

వ్యవహారవ్యాపక-కర్త, సాక్షి, సభ, రాజు.

వ్యాధి-విద్రాధి, జ్వరః, మేహః, భగంధరః.

వ్యూహం-వాసుదేవ, సంకర్షణ, ప్రద్యుమ్న,
అనిరుద్ధ.

శబ్దం-అక్షరగుణకం, ధ్వనిగుణకం, స్వరగు
ణకం, మిత్రగుణకం.

శరీరం-స్థూల, అతివాహిక, యాతనా, భోగ.

శాల-నంద్యావర్తము, వర్ధమానము, అన్య
ము, రుచకము.

శిశూవ-అంగ, స్థాన, భావ, ఆత్మ.

శైవము-వామ, దక్షిణ, మిత్ర, సిద్ధాంతం.

సఖులు-అభిసారిక, చతురిక, సహసంచారిక,
దూతి.

[త్రితం.

సభ-అప్రతిష్ఠితం, ప్రతిష్ఠితం, ముద్రితం, సా

సాధన-నిత్యానిత్యవస్తువివేకం, ఇహాముత్యా

ర్థ ఫలభోగవిరాగం, శమాదిషట్కసం
పత్తి, ముముక్షుత్వం.

స్వర్గ-శీతం, ఉష్ణం, మృదువు, కఠినం. [యం.

స్వరం-ఉదాత్త, అనుదాత్త, స్వరిత, ప్రచ

స్కృతి- { కృతయుగం-మనుస్కృతి
 { తేతాయుగం-గౌతమస్కృతి
 { ద్వాపరం-శంఖలిఖితస్కృతి
 { కలి-పరాశరస్కృతి.

సిద్ధాఘదేవత-కాలతాపనమ్ము, ధర్మాచార్య
 ము, ముక్తకేశీశ్వరము, దీపకళానా
 ధము.

స్త్రీ-పద్మిని, చిత్రిణి, శంఖిని, హస్తిని.

5. (నంచ, వంచక, పంచవిధ.)

అక్షరస్థాన-బాల్య, కామార, రాజ్య, వృద్ధ,
మారణ. [క్షేత్రక.

అక్షర-క్షర, అక్షర, కూటస్థ, నిర్ణయూత్తక,
అగ్ని-బడబ, మంద, ఉదర, శోక, కామ.

అగ్ని-సూర్యాగ్ని, జఠరాగ్ని, వైదికాగ్ని, తా
కికాగ్ని, జ్ఞానాగ్ని.

అగ్ని-జ్ఞాన, యుద, శీత, కోప, కాల.

అగ్ని-ఆకలి, దప్పి, నిద్ర, ఆలస్యం, సంగమం.

అగ్ని-తేతాగ్ని, సభ్య, అవసభ్య.

అంగం-కరణం, యోగం, తిథి, వారం, నక్షత్రం.

అంగం(నియమ)-శౌచం, తపస్సు, సంతోషం,
స్వాధ్యాయం, ఈశ్వరప్రణీధానం.

అంగుళి- అంగుష్ఠానామిక తర్జని మధ్యమక నిష్ఠ.

అధికారి-కర్త్త, ముముక్షు, అభ్యాస, అనుభ
వి, ఆరూఢులు.

అధికరణ-విషయ, విశయ, పూర్వపక్షం, నిర్ణ
యం, సిద్ధాంతం. [విశేష్యం.

అన్వయలక్షణం-కర్త, క్రియ, కర్త, విశేషణ,

అష్ట-శ్లేష్మం, మూత్రం, శుక్లం, స్వేదం, రక్తం.
 అమృతం-మధు, దధి, దుగ్ధ, శర్కర, ఘృతం.
 అలంకారం (శబ్ద)-వృత్యనుప్రాసం, ఛేకాను
 ప్రాసం, లాటానుప్రాసం, యమకం, ము
 క్తపదగ్రస్తం.

అవయవ-ప్రతిజ్ఞ, హేతు, ఉదాహరణ, ఉప
 నయ, నిగమన. [వస్త.

అవస్థ-జాగత్స్వప్న సుషుప్తిఉత్తని, సహజా
 అవస్థ-అవస్థాత్రయం, తురీయం, తురీయా
 తీతం. [నిషేధ.

అవాంతరవాక్య - గుణ, క్రియ, జాతి, విధి,
 అశ్వగతి-మల్ల, మయూర, వ్యాఘ్ర, వానర,
 విటప. [వల్లితం, పుత్రం.

అశ్వగతి - అస్కందితం, ధోరితం, రేచితం,
 అస్త్రం-శివ, యురిక, పాశుపత, వ్రామ, అ
 ఘోర.

ఆచారం-లింగాచారం, సదాచారం, భక్త్యా
 చారం, శివాచారం, గణాచారం.

ఆకాశ - హృదయ, గుణరహిత, పర, మహా
 తత్త్వ.

ఆకాశ-రాగం, ద్వేషం, భయం, లజ్జ, మోహం.

ఆకాశ-రక్త, అసిత, శుక్ల, శ్యామల, నీల.

ఆకాశ-ఘట, మఠ, మహత్, చిత్, నిరా

కాశం.

[నిరంజన.

ఆత్మ-విశ్వ, తైజస, ప్రాణ, ప్రత్యగాత్మ,

ఆనంద - బ్రహ్మ, విదేహ, అద్వైత, యోగ,

విషయ.

ఇంద్రియం (కర్మ)-వాక్పాణిపాదపాయూపస్థ.

ఇంద్రియం (జ్ఞాన)-త్వక్చక్షుశ్రోత్రజిహ్వఘ్రా

ణం.

ఉత్తరదిక్ - నైరుతి, ఈశానం, ఆగ్నేయం,

వాయవ్యం, మధ్యకోణం.

ఉపాస్త్రం-బ్రహ్మ, నాగ, గరుడ, అనల, నరుణ.

ఉపవాయు-నాగ, కూర్మ. కృకిర, దేవదత్త,

ధనంజయ.

ఐదువతసము-మంగళసూత్రం, పసుపు, కుం

కుమ, గాజులు, చెవ్వాకు.

కన్యలు-అహల్య, ద్రౌపది, సీత, తార, మం

డోదరి.

కర్మకారణ-దేహం, అహంకారం, ఇంద్రియం,
ప్రాణాదివ్యాపారం, సూర్యాధిదైవం.

కర్మ-నిత్య, నైమిత్తిక, కామ్య, ప్రాయశ్చి
త్త, ముక్తి. [నిరోహ.

కర్మ - వమన, రేచన, నస్య, అనువాసన,
కర్మ-ఉత్సేపణ, అపక్షేపణ, కుంచన, ప్రసా
రణ, గమన.

కన్తూరి-కేళికా; తిలకా, కుళుద్ధా, పిండకా,
నాయికా. [తీత.

కళ-నివృత్తి, ప్రతిష్ఠ, విద్య, శాంతి, శాంత్యా
కమలం-ఆధార, యోని, నాభి, హృదయం,
ముఖ.

కావ్యములు-రఘునంశం, కుమారసంభవం,
మేఘసందేశం, మాఘం, భారవి. [గ్రహం.

కృత్యం-సృష్టి, స్థితి, సంహార, తిరోధాన, అను
కృతసాక్షి-లిఖితుడు, ఉద్దేశించినవాడు, తాను
గావచ్చినవాడు, గూఢుడు, ఉత్తరసాక్ష్య
ము చెప్పవాడు.

క్రియ-స్వజన, పాలన, పతన, సూర్య, చంద్ర.
క్లేశ-అవిద్య, అభినవ, అస్తిత, రాగ, ద్వేష.

కోశ-అన్నమయ, ప్రాణమయ, మనోమయ,
విజ్ఞానమయ, ఆనందమయ.

ఖండం-ఆశియా, యూరోపు, అమెరికా, ఆఫ్రి
కా, ఓషియానియా. [భాగీరథి.

గంగ-కావేరి, తుంగభద్ర, కృష్ణావేణి, గౌతమి,
గణపతిపరివారిక - కుమారస్వామి, వీరభద్ర
సుబ్రహ్మణ్య, ఋషులు, ఆదిత్యులు.

గవ్యం-పాలు, పెరుగు, ఆజ్యం, మూత్రం,
గోమయం.

గుణ-త్రిగుణం, నిర్గుణం, శుద్ధసత్వం.

గోవ్యం-షణ్ముఖి, ఉన్మీలి, శాంభవి, ఆత్మభా
షిణి, పూర్ణశోధిని.

గౌడప్రబాహ్మణ-ఉత్కల, మైథుల, గౌడకనోజ,
సారస్వత, సార్వర్యులు.

చికిత్స - వ్యాధినిదాన, వ్యాధిచిహ్న, మణి,
మంత్ర, ఔషధ.

చిత్సభ-దేవ, రాజ, వటన, కనక, జ్ఞాన.

జన-దేవ, మనుష్య, గంధర్వ, పితృ, రాక్షస.

జీవన్ముక్తివిధి-జ్ఞానరక్ష, తపస్సు, సర్వసంవా
దం, ద్యుఖసంక్షయం, సుఖావీర్భావం.

తంత్రం-భేద, పరిక్ష, విశ్వాసం, వంచక, మి
త్రకార్య.

తాళం-సత్సత్పుటం, శాసత్పుటం, షట్పితా
పుత్రికం, సంపద్యేష్టం, ఉద్గతితం.

తిక్తాః-నింబామృతా వృషపటోలనిద్ధిక్తాః.

దీక్ష - అనమయోహం, శిష్యాహం, కోహం,
సోహం, అహం.

ద్రావిడద్రావ్యులు - ఆంధ్ర, కర్ణాట, ద్రా
విడ, ఘూర్జర, మహారాష్ట్ర.

దుర్భరాః - జామాత, జవరం, జాయ, జలా
శయ, జాతవేద.

దేవతరువులు-మందార, పారిజాత, సంతాన,
కల్పవృక్ష, హరిచందన. [జ్ఞాన.

దేహ-స్థూల, సూక్ష్మ, కాశణ, మహాకారణ,
దైవతం-గణపతి, సూర్య, విష్ణువు, సాంబుడు,
ఆదిశక్తి. [రాభాద్ర, రేవతి.

ధనిష్ఠా-ధనిష్ఠ, శతభిష, పూర్వాభాద్ర, ఉత్త
నదులు-శతదృ, విపాశ, ఐరావతి, చంద్రభాగ,
వితస్త. [స్వతి, కావేరి.

నదులు-శరావతి, వేత్రవతి, చంద్రభాగ, నర

నాటకాంగ - బీజ, బిందు, పతాక, ప్రకరి,
కార్యం. [హత.

నాద-తంత్రీ, వీణ, మృదంగ, సుస్వర, అనా
నాయకస్వరూప - కీర్తిప్రతాప సుభగత్వం,
ఆర్తావనత్వం, గుణాధ్యత్వం, భూభరణం,
కావ్యగీతప్రియత్వం.

నీరాజనం - నీపం, పుష్పం, వస్త్రం, ఫలం,
తాంబూలం. [రాట్.

పక్షి-మయూర, కుబ్జ, కుక్కుర, కాక, శ్వేన
పట్టణవిధం-రాజధాని, వణిగ్ధాని, జనధాని,
కర్షకధాని, కిరాతధాని.

పదం(ముక్తి)-పదచతుష్టయం, కైవల్యం.

పర్వం-చతుర్దశి, అష్టమి, అమావాస్య, పూ
ర్ణిమ, రవిసంక్రాంతి.

పల్వం - మామిడి, మర్రి, రాగి, మేడి, జువ్వి.
పంచాక్షరి-మూల, సూక్ష్మ, మాయా, ప్రసా
ద, మహా. [బిందు, నాదం.

పంచాక్షరి(ప్రణవ)-అకార, ఉకార, మకార,
ప్రణవమంత్రం-సాకల్య, శాంభవ, సాంఖ్య,
సావశ్య, సాయుజ్య.

ప్రణామాంగం-శిరస్సు, మోకాళ్లు, బాహువులు, వక్షం, చూపు.

ప్రయోజనం-జ్ఞానరక్ష, తపసు, సర్వసంపాదనం, దుఃఖసంచయం, సుఖావిర్భావం.

ప్రమాణ-ప్రమాణాతీతం, మీశురాత్రం, ప్రవర్ధమానం, అంగుష్ఠము, అస్తి.

ప్రళయం - నిత్య, అవాంతర, దై నందిన, బ్రహ్మ, ఆత్మంతిక.

పాండవులు-ధర్మార్జున భీమ సకుల సహదేవులు.

పాతకం (మహా)-స్వర్ణస్తేయం, సురాపానం,

బ్రహ్మహత్య, గురుపత్నీగమనం, తత్సంగం.

పాదం-గాయత్రి, ద్విజత్వం, విప్రత్వం, ఓంకారం,

బ్రహ్మజ్ఞానం. [త, భయత్రాత.

పితరః-జనక, ఉపనేత, కన్యాదాత, అన్నదా

పురాణలక్షణ-సర్గ, ప్రతిసర్గ, వంశ, మన్వంత

ర, వంశానుచరితం. [ఉద్ధృష్టం.

పూర్వదిక్-పూర్వ, పశ్చిమ, దక్షిణ, ఉత్తరం,

పృథివి - ఎముక, మాంసం, చర్మం, నరం,

రోమం. [ల్లిక, నీలోత్పలం.

శాణ-అరవిందం, అశోకం, చూతం, నవమ

బాణ-సమ్మోహన, ఉన్మాదన, శోషణ, తాపన,
స్తంభన. [త్వ.

భ్రమ-భేద, కర్మత్వ, సంగీత, కారిత్య, సత్య
భక్ష్య-చతుర్విధపాకం, పానీయం.

భీషం-మాధూకర, అసంక్లుప్త, ప్రాక్ప్రణీత,
అయాచిత, తాత్కాలిక.

భూత-పృథివ్య ప్తేజోవాయ్వాకాశములు.

భేదసాధనం-మాంత్రిక, దైవిక, నైసర్గిక,
యోగిక, వాస్తవిక. [ధున.

మకారం-మద్య, మాంస, మత్స్య, ముద్ర, మై
మతిర-భైరవ, వామన, కాళాముఖం, మహా
వ్రతం, పాశుపత్యం.

మనోలయ-సుషుప్తి, మూర్ఛ, మరణం, స
మాధి, తూష్ణీంభూతావస్థ.

మనస్సు - క్షిప్తము, మూఢము, విక్షిప్తము,
ఏకాగ్రం, నిరుద్ధం.

మల - అణవ, కార్మిక, మాయిక, మాయే
య, తిరోధానములు.

మహాకావ్యం-రఘువంశం, కుమారసంభవం,
కిరాతార్జునీయం, శిశుపాలవధ, నైషధం.

మహామూలం-బిల్వం, అగ్నిమంధం, శోణా
కం, కాశ్మరి, పాటల.

మహావిషం - శృంగి, కాలకూటం, మస్తకం,
వత్సనాభం, శంఖకర్ణి.

మాతలు-రాజభార్య, అన్నభార్య, గురుభా
ర్య, అత్త, అమ్మ. [ద్యా.

మాతృక-హ్రస్వ, దీర్ఘ, ప్లుత, అర్థ, అనుభా
మాయ-తమస్స, మాయ, మోహం, అవిద్య,
అన్యతత్వం.

మాయామంత్రం - కామరూప, ఘోరదర్శన,
సమ్మోహన, విశ్వరూప, గుల్కసృష్టి.

ముఖం - సద్యోజాత, వామదేవ, తత్పురుష,
అఘోర, ఈశాన. [ఉన్మని.

ముద్ర - ఖేచరి, భూచరి, సాచరి, గోచరి,
మోక్షపట్టణం- అయోధ్య, మధుర, మాయ,
కాశి, కాంచి. [చర్యం, అపరిగ్రహం.

యమం-అహింస, సత్యం, అస్తేయం, బ్రహ్మ
యజ్ఞం-అహుతం (బ్రహ్మ), హుతం (దేవ),
ప్రహుతం (భూత), బ్రాహ్మ్యహుతం (మ
నుష్య), ప్రాశితం (పితృ).

యోగ-మంత్ర, స్వర్గ, భావ, అభావ, మహా-
యోగములు. [మంత్రజ.

యోని-అండజ, స్వేదజ, ఉద్భిజ, జరాయుజ,
రత్నం-స్వర్గ, గగన, మర్త్య, నాగ, పాతాళ.
రాజహిత-స్నేహితులు, బ్రాహ్మణులు, సేనా
పతి, వైద్యులు, జోతిష్కులు. [శివులు.

రూపబ్రహ్మ-బ్రహ్మ, విష్ణు, రుద్రేశ్వర సదా
లక్షణ (వ్యాఖ్యాన) - పద, పదార్థ, వాక్య,
ప్రశ్న, పరిహారం.

లక్షణ(బ్రహ్మ)-సచ్చిదానంద నిర్మలాఖండం.
లక్షణ(మాయ)-అసత్, జడ, దుఃఖ, అనిత్య,
ఖండం. [సౌవర్చల.

లవణం - కాచక, సైంధవ, సాముద్ర, బిడ,
లోహ-బంగారు, వెండి, రాగి, ఇనుము, తగరం.
వణిజ-గాంధిక, శాంఖిక, కాంస్యక, మణికా
రక, సువర్ణజీవిక..

వృక్షం-నెగ్రోధ, ఉదుంబర, అశ్వత్థ, ప్లక్ష,
వేతస. [పరాపర.

వాచక - వైఖరి, మధ్యమ, పస్వంతి, పర,
వాయువు-ప్రాణాసానవ్యానోదానసమానం.

వాయు-చలనం, గమనం, తీవ్రం, నీల్గడం,
కంపము.

వాస్తువిధాన-నంగ, భద్ర, జయ, రిక్త, పూర్ణ.
విభూతి-భూతి, భసిత, భస్త్, ఘోర, రక్ష.

విభూతిక్రియ-గ్రహణ, కబళన, శోషణ, దహ
న, శోధన. [నామరూప, తత్త్వ.

వివేక - దృగ్దృశ్య, పంచకోశ, పంచభూత,
విషయ-శబ్ద, స్పర్శ, రూప, రస, గంధ.

విష్టుతియుధం - చక్ర, శంఖం, గద, ఖడ్గం,
వేదం-చతుర్వేదం, సూక్ష్మ. [శౌజ్ఞం.

శక్తి-ఆది, క్రియ, జ్ఞాన, ఇచ్ఛ, పర.

శక్తిమంత్రం-జ్యోతిక, ప్రసాపన, అప్రతిహ
త, నిశ్చేషీకరణ, జీవగ్రాహ.

శబ్దోత్పత్తిస్థానం - కంఠం, చర్తం, ద్వారం,
తంతి, గిన్నె.

శయనార్హము-బూరుగ్గపత్తి, ఎఱ్ఱపత్తి, తెల్ల
పత్తి, బొచ్చు, రెక్క. [చిక, వాస్తుక.

శాక-కలంబి, ఉపదక, మూలక, హేలపూ

శాస్త్రం-తాకిక, నైదిక, అధ్యాత్మిక, అతిమా
ర్గిక, మంత్ర.

శుద్ధి-ఆత్మ, స్థాన, ద్రవ్య, లింగ, మంత్ర.
 శూన్యము-క్రిందు, మీద, మధ్య, నర్వ, ఆత్మ.
 సఖులు - సరస్వతి, లక్ష్మి, పార్వతి, ఉన్నని,
 మనోన్నని. [చంద్రకం, బిందువు.
 సనాతనబ్రహ్మ-తారక, దండక, కుండలి, అర్థ
 సభాంగం-మంత్ర, పురోహిత, సేనాపతి, దూ
 త, చారణ.

సమవాయ-అవయవావయవి, గుణగుణి, క్రి
 యాక్రియాపన్నిత్య, ద్రవ్యవిశేష, సంపర్గరూప.
 స్కంద-రూప, వేదన, విజ్ఞాన, సంజ్ఞాన, సం
 స్కార. [శం.
 స్వర్ణ-చల్లన, వేడిమి, మృదువు, కఠినం, మి
 స్వరం-ఉదాత్త, అనుదాత్త, స్వరీత, దీర్ఘస్వ
 రిత, ప్రచయ. [ర్షణ, గౌణ.

స్నానం-నిత్య, నైమితిక, కామ్య, మలాపక
 స్నానం-దివ్య, వారుణ, వాయవ్య, మానస,
 ఆగ్నేయ. [శిఖ.

స్థానం-క్షేత్రం, కంఠం, హృదయం, మూర్ధం,
 సానం-సత్య, వైకుంఠ, కైలాస, నిరాశ్రయ,
 సాక్షి.

స్థానం-బ్రహ్మకంపం, అపులుపఠస్థానం, కాలా
టస్థానం, శ్రీఆటస్థానం, త్రికూటం.

సిద్ధాంతం-సిద్ధాంతత్రయం, నాక్షత్ర, సావన.
సుగంధం-కర్పూర, కక్కోల, లవంగ, పుష్ప,
తాంబూలం.

నూతకం-జాతి, జన, ప్రేత, ఉచ్చిష్ట, ప్రజ.
నూత్రం - అన్నిటి, ఉన్నవి, జ్యోతి, జాపాల,
కలావత్తం.. [లి, ఉదకుంభం.

నూన-పొయ్యి, వినరరాయి, చీపురకట్ట, రోక
సోమసరస్థ-అత్యగ్నిజ్ఞోమం, ఉత్థము, పోడశి
వాజపేయము, అతిరాత్రము, అప్రో
ర్యామం.

హంస-అస్త్ర, భాతి, ప్రియం, రూపం, నామం.
హరిణ-రుష్య, ఖడ్గ, రురు, వృషత, మృగ.
హారం-గుత్స, గుత్సార్థ, గోస్తన, అర్థహార,
మాణవక. [రుత్తర, అహతప్రపలాయి.

హీన-అన్యవాది, క్రియాద్యేషి, ఉపస్థాయి, ని
హేత్వాభాన-నవ్యభిచార, విశుద్ధ, అసిద్ధ, స
త్ప్రతిపక్ష, బాధిత.

6. షట్, షట్కం, షడ్విధం.

అకృతసాక్షి-గ్రామస్థులు, ప్రాడ్వివాకుడు, రాజు, రాజ్యకార్య దురంధగుడు, మంత్రి, ఉభయానమతుడు.

అంగదేవత - హృదయాదేవి, శిరోదేవి, శిఖాదేవి, కనచదేవి, నేత్రదేవి, అస్త్రదేవి.

అంగం-2 జంఘె, 2 బాహు, శిరస్సు, మధ్యం.

అండము - బ్రహ్మ, విష్ణు, రుద్ర, మహేశ్వర, సదాశివ, విరాట్పురుష.

అదాయాద- కానీన, సహౌఘ, క్రీత, పానర్భవ, స్వయందత్త, శౌద్ర.

అధ్వము-మంత్ర, పద, వర్ణ, తత్వ, భువన, కళ.

అనాది - పరశివ, పరమేశ్వర, జీవ, సంసారమూల జీవేశ్వరభేదం, చిజ్జడభేదం.

అభిజ్ఞత్వం-దివ్యదృష్టి, దివ్యశ్రోత్రం, పూర్వనివాసానుజన్మత్తి, పరచిత్తజ్ఞానం, అప్రత్యక్షవిషయజ్ఞానం, వియద్గమనాగమనబుద్ధి.

అవిభాజ్యం - వస్త్రం, పాత్రం, అలంకారం, కృతాన్నం, ఉదరం, స్త్రీ.

ఆతతాయినః - అగ్నిద, గరద, శాస్త్రాన్త్ర, త్ర,
ధనాపహ, క్షేత్రహర, దారహర.

అమ్నాయం-పూర్వ, దక్షిణ, పశ్చిమ, ఉత్తర,
ఉర్ధ్వ, అనుత్తర.

ఆర్థిక-ఏకార్థి, పంచార్థి, సక్షతార్థి, కల
శార్థి, రథార్థి, నసంతార్థి.

ఇక్షు-నేపాళం, శతపర్వం, కాంతారం, పౌం
ద్రకం, ఇక్షుకం, పావకం.

ఈతిబాధ-అతివృష్టి, అనావృష్టి, మిడత, ఎలు
క, చిలుక, దండయాత్ర.

ఉర్క్కులు-క్షుత్పిపాస, శోక మోహ, జరామరణ.
ఐశ్వర్యం-కీర్తి, ధనం, జ్ఞానం, పరాక్రమం,
శ్రీయం, వైరాగ్యం.

ఐశ్వర్యం - సర్వకర్తృత్వం, సర్వసంహారక
త్వం, సర్వభోక్తృత్వం, సర్వపాలకత్వం,
సర్వనియంతృత్వం, సర్వేశ్వరత్వం.

ఋతువు-వసంత, గ్రీష్మ, శరత్, వర్ష, శిశిర,
హేమంత.

కర్మ-యజన, యాజన, అధ్యయన, అభ్యా
సన, దాన, ప్రతిగ్రహ.

కర్త (బాహ్య)-ఉంఛం, ప్రతిగ్రహం, భిక్ష
వాణిజ్యం, పశుపాలనం, కృషి.

కర్త (మంత్ర)-శాంతి, వశీకరణ, స్తంభన, వి
ద్యేష, ఉచ్చాటన, మారణ.

కర్త (యోగ)-ధాతి, వస్తి, నేతి, నీలికి, త్రా
టక, కపాలభాతి.

కళ-నివృత్తి, ప్రతిష్ఠ, విద్య, శాంతి, శాంత్య
తీత, శాంత్యతీతోత్తర.

కారక-కర్తృ, కర్త, కరణ, సంప్రదాన, అ
పాదాన, అధికరణ.

కుశీద - కాయకవృద్ధి, కాలికవృద్ధి, చక్రవృద్ధి,
కారితవృద్ధి, శిఖావృద్ధి, భోగలాభవృద్ధి.

కాశికం-త్వక్, రుధిరం, మాంసం, అస్తి, మ
ద్య, స్నాయువు.

గయ-గయాగజః, గయాదిత్యః, గాయత్రి, గ
దాధరః, గయ, గయాసురః.

గుణ-సంధి, విగ్రహ, యానం, ఆననం, ద్వై
ధం, ఆశ్రయం.

గుణ-ఉత్పత్తి, వినాశం, భూతానామ-గతిం,
గతింవేత్తి, విద్య, అవిద్య.

గోమంగళం-గోమూత్రం, గోమయం, క్షీర,
సర్పి, దధి, రోచన.

చక్ర-మూలాధార, స్వాధిష్ఠాన, మణిపూరక,
అనాహత, విశుద్ధ, ఆజ్ఞ.

చక్రవర్తులు-హరిశ్చంద్ర, నల, పురుకుత్స, పు
రూరస, సగర, కార్తవీర్య.

జీతేంద్రియులు-అజహ్వాడు, వండుడు, పంగు
పు, అంధుడు, బధిరుడు, ముగ్ధుడు.

జీవేశ్వరాకృతి-ముక్కోణ, వర్తుల, షట్కోణ,
త్రికోణ, అర్థచంద్ర, చతురశ్ర.

తాళనర్గం-భంగతాళ, ఉపభంగతాళ, విభం
గతాళ, వితాళ, శుద్ధతాళ, అనుతాళ.

దర్శనం-శైవ, శాక్త, వైష్ణవ, గాణాపత్య,
సౌర, కాపాలిక. [మీమాంస, వేదాంత.

దర్శన-యోగ, సాంఖ్య, న్యాయ, వైశేషిక,
దాయాద - ఔరస, తేత్రజ్ఞ, దత్త, కృత్తిమ,
గూఢోత్పన్న, అపవిద్ధి.

ద్విశాల-పూర్వయామ్యం, యామ్యపశ్చిమం,
పశ్చిమోత్తరం, ఉత్తరపూర్వకం, ప్రా
కృతీచి, దక్షిణోత్తరం.

దీర్ఘం-ఆ, ఈ, ఊ, ఋ, ఌ, ఔ.

దుర్గ-ధన్వ, మహి, గిరి, మనుష్య, మృత్, వన.
పదములసంధి-శ్లేషం, ప్రసాదం, మాధుర్యం,
సాకుమార్యం, సమతం, అర్థవ్యక్తి.

పదార్థం(ఆగమ)-పతి, కుండలిని, మాయ, ప
శు, పాశ, కాంక్ష.

ప్రకృతి-5 భూతం, 5 జ్ఞానేంద్రియం, 5 కర్తృ
ద్రియం, 5 విషయం, 4 అంతఃకరణం,
7 ధాతువు.

ప్రజ్ఞ-ధర్మ, అర్థ, కామ, మోక్ష, లోక,
తత్వార్థ.

ప్రణవరూపం-కారక, దండక, కుండలాకార,
అర్థచంద్రాకార, దర్పణాకార, జ్యోతిరా
కారం.

ప్రమాణం-ప్రత్యక్ష, అనుమాన, ఉపమాన,
శబ్ద, అర్థాపత్తి, అనుపలబ్ధి.

బహువ్రీహి - ద్వితీయ, తృతీయ, చతుర్థ,
పంచమి, షష్ఠి, సప్తమి, నక్ష.

బాహ్యజాతి-సూత, వైదేహ, చండాల, మా
గధ, క్షత్త, అయోగవ.

భ్రమ-జాతి, వర్ణ, ఆశ్రమ, నామ, గోత్ర,
దేహ.

భక్తి-శ్రద్ధ, నిష్ఠ, అవధార, అనుభవ, ఆసం
ద, సమరస. [మ, సమవాయ.

భావం-ద్రవ్య, గుణ, కర్త, సామాన్య, విశే

మతత్రయ- { 1 న్యాయమీమాంస వేదాంత
తర్కవైశేషిక, చార్వాక.
2 బౌద్ధ, యజన, కాపాలి
క, జంగమ, సన్యాస, మ
త్వం.
3 శైవ, వైష్ణవ, గాణపత్య, బౌ
ద్ధ, సౌరవ, శాక్తేయ.

మతం-లోకాయితం, బౌద్ధం, క్షమణం, మీ
మాంసం, పాంచరాత్రం, భట్టాచార్యం.
మానకాలం-ప్రభాత, సంగవ, ప్రస్తావ, దం
తధావన, స్నాన, భోజన.

యోగం-ఉత్సాహం, సాహసం, ధైర్యం, త
త్వజ్ఞానం, నిశ్చయం, జనసంగపరిత్యాగం.
రసం-బిగరు, మధురం, ఉష్ణ, కారము, చే
దు, పుల్ల.

రాగం-భైరవ, కౌశిక, హిందోల, దీపక, శ్రీ
రాగ, మేఘరాగ.

రాగజాతి-శుద్ధ, భిన్న, గౌడ, అష్టసాధారణ,
సప్తసాధారణ, వట్స్వరం.

రాగోత్పత్తిలక్షణం-స్వర, సుస్వర, సురాగ, మ
ధుర, అక్షర, అలంకార.

రాజగుణం - శత్రువును సమాధానపరచుట,
ఎదుర్చుట, యుద్ధముచేయుట, సమయము
చూచుట, సేనల కలతపరచుట, శరణు
చొచ్చుట.

రాజలక్షణం-పై న్యం, ప్రజ, పంట, మంత్రి
త్వం, వాత్సల్యం, కోట.

రాజవిధి-శాసనం, జయపత్రం, ఆజ్ఞాపత్రం,
ప్రకటనపత్రం, నిబంధనపత్రం, అనుగ్ర
హపత్రం.

లింగం-ఉపక్రమ, ఉపసంహార, అభ్యాస, అ
పూర్వతఫలం, అర్థవాద, ఉపపత్తి.

లింగం-ఇష్ట, ప్రాణ, భావ, ఆత్మ, మహా, శివ.

లింగం-గురు, ఆచార, శివ, చర, మహా, ప్ర
సాద,

వర్గ (అరి) - కామ, శ్రోధ, లోధ, మోహ,
మద, మాత్సర్యం.

వర్గ (జ్యోతిష) - లగ్నం, హూర, ద్రేక్కాణం,
నవాంశం, ద్వాదశాంశం, త్రింశాంశం.

వర్ణ - శుక్ల, కృష్ణ, పీత, రక్త, హరిత, కపిల.

వ్యాధికారణం - అత్యంబుపానం, అతిమైధునం,
దివానిద్ర. రాత్రిజాగరణం, జలమలబాధ
నిగ్రహం. [అపక్షీయతే, వివస్వతే.

వికార - అస్తి, జాయతే, వర్ధతే, పరిణమతే,
వ్యూహం - దండ, శకట, వరాహ, మకర, సూ
చికా, గారుడ. [జ్యోతిషం, ఛందస్సు.

వేదాంగం - శిక్ష, వ్యాకరణం, కల్పం, నిరుక్తం,
శక్తి - క్రియ, ఇచ్ఛ, జ్ఞాన, ఆది, పర, చిచ్ఛక్తి.
శక్తి - బ్రాహ్మి, మాహేశ్వరి, కామారి, వైష్ణ
వి, వారాహి, మాహేశ్వరి.

శక్తి - సర్వజ్ఞ, నిత్యతృప్తి, అనాదిబోధ, సర్వ
స్వతంత్ర, నిత్యమలుప్తత్వం, అనంతసా
మర్థ్యత్వం.

శమాదిసంపత్తి - శమ, దమ, తితిక్ష, ఉపరతి,
శ్రద్ధ, సమాధానం.

సంబంధం-జన్యజనకత్వం, ప్రాప్యప్రాపకత్వం,
అధిపత్యాధిపత్వం, ప్రేర్యప్రేరకత్వం, వేద్య
వేదకత్వం, అంశాంశకత్వం.

సమాధి-(బాహ్య+అంతర) (దృశ్యానువిద్ధి+శ
బ్దానువిద్ధి+నిర్వికల్పకం).

సాదాఖ్యం-కర్తృ, కర్తృ, మూర్తి, అమూర్తి,
శివ, మహా.

స్తీధనం-అధ్యక్షి, అధ్యాపహనికం, గుర్తి,
భ్రాతృ, మాతృ, పితృ.

స్తీనర్దగుణం-సూరాసానము, దుష్టస్నేహము,
పతిమారము, సాగుగిండ్లకుపోవుట, ఇష్టము
నచ్చినచోట నిద్రబోవుట, కారణము లేక
తిరుగుట.

సుఖదం-అర్థాగమం, అనోగిత, ప్రియభార్య,
ప్రియనాక్కు, అర్థకరీవిద్య, జ్ఞానం.

హయగతి-ధార, స్కందిత, కేచిత, పుత్ర, భా
రీతకం, నల్గితం.

7. సప్త, సప్తకం, సప్తవిధం.

అంగం (రాజ)-రాజ, మంత్రి, స్నేహితుడు,
భండారం, దేశం, దుర్గం, సేన.

అరటి-రసబాళ, చిరుబాళ, తనిబాళ, కెంఠా
ళ, హొంబాళ, యాలక్కిబాళ, కర్పూర
బాళ.

అనన్త-అజ్ఞానం; ఆవరణం, విక్షేపం, యోగో
క్షం, అపరోక్షం, అనర్థనివృత్తి, ఆనంద
వ్యాప్తి. [త్తిత్వం.

ఆవరణం-పంచభూతం, అహంకారం, మహా
ఆవరణం-గుఃఖం, జన్మం, కర్మం, అభిమానం,
అవివేకం, అజ్ఞానం, మాయ.

ఉపాయం-చతురోపాయం, మాయ, ఉపేక్ష,
ఇంద్రజాల. [వసిష్ట, శాతమ, జమదగ్ని.

ఋషి-కశ్యప, అశ్రు, భరిద్వాజ, విశ్వమిత్ర,
ఋషి-మనీచి, అశ్రు, అంగీరస, పులస్త్య, పు
లహ, క్రతు, వసిష్ట.

కరణం (చర)-బన, బాలవ, కౌలవ, తైత్తిల,
గరజ, వణజ, భద్ర.

క్షేత్రం-అయోధ్య, మధుర, మాయ, కాశి,

కాంచి, అవంతిక, ద్వారవతి.

చండిపరివారకః-సరస్వతి, శచి, లక్ష్మీ, లోహ-
ముద్ర, అరుంధతి, మాతృకలు, అనసూయ.

చిరంజీవి-అశ్వత్థామ, బలి, వ్యాస, విభీషణ,
హనుమంత, కృప, పరశురామ.

చైతన్య-శుద్ధచైతన్యం, ఈశ్వర, జీవ, ప్రమా-
ణ్య, ప్రమాణ, ప్రమేయ, ఫల.

జనసంకులప్రదేశం-నగర, పట్టణ, పుర, గ్రా-
మ, పల్లి, శిబిర, వజ.

జహ్వా-కరాళి, ధూమిని, స్వేత, లోహిత, నీల-
లోహిత, సువర్ణ, పద్మరాగ.

తత్పురుష (శుద్ధ)-ద్వితీయ, తృతీయ, చతుర్థి,
పంచమి, షష్ఠి, సప్తమి, నవ్.

తాళం-ధృవ, మట్ట, రూపక, ఘంస, త్రిపు-
ట, ఆట, ఏక. [ఎముక, మజ్జ, శుక్లం.

థాతువు-రసం, రక్తం, మాంసం, మేదడు,
ద్వీపం-జంబు, శాక, ప్లక్ష, శాల్మల, పుష్క-
ర, కుశ, క్రౌంచ.

ద్వీపం (దేహ)-మజ్జవ, శిరస్సు, ఎముక, చర్మం,
సఖం, మాంసం, వెంట్రుక.

దుర్గం-జల, వన, గిరి, కృతకావన, స్థాల, సేన,
మంత్ర.

దేవౌఘదేవతలు- పరమేశ్వరమయి, మిత్రేశ
మయి, షష్ఠీశమయి, ఉడ్డీశమయి, చర్వా
నాథమయి, లోపాముద్రమయి, అగస్త్య
మయి.

నరకం-తపన, అవీచి, చారవం, మహాచార
వం, సంఘాతం, సంహారం, కాలసూ
త్రం.

నాయకగుణం-కులం, భాగ్యం, ఉజ్జ్వలత, ఉ
దారత, మహాలావిశాలత, ధర్మాకలన,
వైదగ్ధి.

పదార్థం (కాణాదవైశేషికం)-గుణ, కర్త, సా
మాన్య, విశేష, సమవాయ, అభావ, స్వ
భావ. [ర, ఆశ్రమ, బంధ, మోక్షం.

పదార్థం (చార్వాక)-జీవ, సజీవ, నిర్జీవ, నిర్ది
పర్వతం-మహేంద్ర, మలయ, సహ్యా, శుక్తి,
ఋక్ష, వింధ్య, పార్యాత్ర.

పర్వతం (నర్మ) - హిమవంతం, హేమకూటం,
నిషేధ, మేరు, చైత్ర, కర్ణి, శృంగి.

పాకయజ్ఞం-వైశ్వదేవం, ప్రతిపదస్థాలీపాకం,
 ఈశానసర్పబలి, త్రిసాష్టకలు, మాసద
 ర్శ శ్రాద్ధపిండపితృయజ్ఞం, నిత్యోపాసన,
 కూళ్ళాండగణహారము.

ప్రాణి-దేవ, మనుష్య, పశు, పక్షి, క్రిమి, జల
 చర, స్థావర.

ప్రాణాయామం-రేచక, పూరక, కుంభక, ఉ
 త్కర్ష, అసకర్ష, శూన్య, ఉత్క్రాంతి.
 గాఢ్యాజాతి-షడ్జాతులు+స్వపచ.

నీజం-నడ్లు, శాలిధాన్యం, పెసలు, గోధుమ,
 సర్వపం, తిల, యవ. [శ్రౌతి, ప్రతిభ.

బుద్ధి-పండ, మేధ, చార్వి, చత్వ, గృహీత,
 భూమిక (జ్ఞాన)-శుభేచ్ఛ, విచారణ, తనుమా
 నసి, సత్వాపత్తి, అనంసక్తి, సదార్థాభా
 నన, తురీయం. - or సుభేచ్ఛ, ఆత్మవి
 చారం, నిస్సంగం, వాసనాక్షయం, ఆనం
 దిని, తుర్యం, తుర్యాతీతం.

భూమిక (అజ్ఞాన)-బీజజాగ్రం, జాగ్రం, మహా
 జాగ్రం, జాగ్రస్వప్నము, స్వప్నం, స్వప్న
 జాగ్రం, సుషుప్తి.

మండల-వాయు, వరుణ, సూర్య, చంద్ర,
నక్షత్ర, అగ్ని, త్రిశంక.

మగుత్తులు-ఆవహః, ప్రవహః, సంవహః, ఉదూ
హః, వివహః, పరివహః, సరావహః.

మాతురః-షట్పక్తులు+చాముండి.

మేఘం-సంవర్తం, ఆవర్తం, పుష్కలావర్తం,
సంఘాతితం, ద్రోణం, కాశం, నీలం.

యోగం-అశ్వమేధం, స్వర్జిత్, నోమేధం, అభి
జిత్, విశ్వజిత్, త్రివృత్, అగ్నిష్టూత్.

రిక్తం-పాణితల, పాదతల, నేత్రాంతర, నఖ,
తాలుక, అధః, జిహ్వా.

రసం-షడ్రసం, మిశ్రం.

రాగానధ-అంకురస్థాయి, శృతిస్థాయి, మూర్ఛ
స్థాయి, జౌక, భేచరి స్థాయి, రనసంగతి,
ముక్తాయి.

లింగం(పాతాళ)-శివ, శంభు, శంకర, నీలకంఠ,
ఉమాశి, సర్వేశ్వర, శ్రీకంఠ.

లోకం (అధః)-అతల, వితల, సుతల, తలాతల,
రసాతల, మహాతల, పాతాళ.

లోకం (అధ) (దేహ)-అరకాలు, మీగాలు,

పిక్కలు, మోకాలు, తొడలు, గుదం,
గుహ్యం.

లోకం (ఊర్ధ్వ)- భూ, ర్భువ, స్సువః, మహః,
జనః, తపః, సత్యం.

లోకం(ఊర్ధ్వ)(దేహ)-నాభి, కుక్షి, హృదయం,
గళం, భూమధ్యం, లలాటం, మూర్ధ్వం.

వర్ణం-షడ్వర్ణం+చిత్ర. (Vibgyor).

వ్యసనం-స్త్రీ, జూదం, పానం, వేట, ముష్క
రత్నం, పరుషవాక్, అపాత్రదానం.

వ్యసనం-తను, మనో, ధన, రాజ్య, విద్య, ఉ
త్సాహ, సేవక. [శని.

వారం-ఆది, సోమ, మంగళ, బుధ, గురు, శుక్ర,
విద్యాతత్వం-కాలం, నియతి, కల, విద్య, రా
గం, పురుష, మాయ. [ఘంట, శిఖర.

వేదిక-పీఠం, కాలుగళం, కపోతం, రుచిక, పద్మ,
శ్యామల-శుద్ధవిద్య, బాల, ద్వాదశార్థ, లఘు
వీణావేణు, శుకరాజ, శారిక, సంగీత.

శైవ-అనాదిశైవ, ఆదిశైవ, మహాశైవ, అను
శైవ, అవాంతరశైవ, ప్రపరశైవ, అంత
రశైవ.

సంతానం - చెరువుకట్టుట, ధనముపూడ్చుట,
అగ్రహారంకట్టించుట, దేవాలయప్రతిష్ఠ,
తోటవేయుట, గ్రంథమురచించుట, భావి
త్రవ్వట.

సభాంగం - విద్వాంస, పౌరాణిక, ఇతిహాసక,
స్తుతిపాఠక, హాస్యక, నాయక, గాయక.

సముద్రం - క్షీర, లవణ, దధి, ఘృత, ఇక్షు,
సుర, స్వాదు.

సముద్రం(దేహ)-మూత్రం, శోణితం, స్వేదం,
శ్లేష్మం, ఇంద్రియం, సాంగ, అశ్రువు.

స్వరం - నిషాద, ఋషభ, గాంధారి, మఙ్గ,
మధ్యమ, ధైవత, పంచమ.

హవిర్యగం-ఆగ్నిధేయం, అగ్నిహోత్రం,
దర్శపూర్ణిమాసేష్ట, అగ్రేణేష్టి, చాతుర్థా
స్య, నిరూఢపశుబంధం, సాత్రామణి.

3. అష్ట, అష్టకం, అష్టవిధం.

అంగం (పూజ)- $\left\{ \begin{array}{l} \text{ఆపః, క్షేమ, కుశాగ్రం, దధి,} \\ \text{ఘృతం, తిండులం, య} \\ \text{న, సిద్ధార్థం.} \end{array} \right.$

అంగం(శౌచ)-శిరోవేష్టనం, నివీతనం, దిశావలోకనం, ఆచ్ఛాదనం, మాసం, పురీహాత్సర్జనం, మృత్తికాగ్రహణం, ఉదక స్వీకారం.

అంగం (యమ)-అహింస, సత్యం, ఆస్తేయం, బ్రహ్మచర్యం, అపరిగ్రహం, శాంతి, మితభోజనం, సర్వజనప్రియత్వం.

అంగం(దేహ)-పదద్వయం, భుజద్వయం, హస్తద్వయం, నక్షస్సు, లలాటం.

అంగభంగం-పాట్టి, గూని, మూగ, చెవులు, గుడ్డి, కుంటి, అంగస్థానభేదము, కబంధము.

అంగం (యోగ)-యమ, నియమ, ఆసన, ప్రాణాయామ, ప్రత్యాహార, ధ్యాన, ధారణ, సమాధి.

అంగం (వ్యవహారం)-రాజు, అధికృతుడు, సభ, శాస్త్రం, లేఖక, స్వర్ణము, అగ్ని, జలం.

అంతర్గతం-సంస్కృతినన్ని కాలము జరుపుట, అన్ని పనులు తృణీకరించుట, ఎరిగి ఎరుగని నాడై యుండుట, క్రోధయుక్తుడగుట, సంకల్పములో దేహము పరాకుచేయుట. తనకంటె ఘనమైన వస్తువున్నదని తెలియకపోవుట, తెలివితేక తిరుగుట, పరాకు పడి ఎక్కడనై నా వుండుట.

అస్మం-హరిదాస్మం, పరమాస్మం, ముద్గాస్మం, కేసరాస్మం, దధ్యస్మం, గుడాస్మం, శుద్ధాస్మం, శాల్యాస్మం.

అసాధానం-చతురంగం, కవిత్యం, వ్రాత, చదువు, గణితం, సంగీతం, యుక్తిచెప్పట వ్యక్తాక్షరి.

ఆకరం (వజ్ర)-హిమవంతం, మలింగం, సారాష్ట్రం, పాండకం, కళింగం, కోసలం, వేణీతటం, సావీరం.

ఆత్మ తీర్థం - { భూమధ్యం - కాశి
 హృదయం - ప్రయాగ
 శిరస్సు - శ్రీశైలం
 నేత్రం - కుశస్థలం
 ఫాలం - కేదారం
 ఇడ - గంగ
 పింగళ - యమున
 సుషుమ్న - సరస్వతి.

ఆత్మ - జీవ, పరమ, అంతః, నిర్మల, శుద్ధ, జ్ఞాన, మహా, భూత.

ఆనందం - బ్రహ్మ, వాసన, విషయ, ఆత్మ, అద్వైత, విద్య, యోగ, సహజ.

ఆయము - ధ్వజ, ధూమ, సింహ, శ్వాన, వృష ఖర, గజ, కాక.

విశ్వర్యం - అణిమ, మహిమ, గరిమ, లఘిమ, ప్రాప్తి, ప్రాకామ్యం, ఈశత్వం, నశిత్వం.

కర్పూరం - పీతం, పోతాశ్రయం, వశ్యం, భీమం, ఈశానవాశ్యకం, ఘనసారం, చీనకం, ఇక్కిర.

కర్మధారయం - విశేషణపూర్వపదం, విశేష్య పూర్వపదం, విశేషణో భయపదం, ఉప

మాన పూర్వపదం, ఉపమానోత్తరపదం,
అవధారణ పూర్వపదం, సంభావనపూర్వ
పదం, లుప్తమధ్యమపదం.

కర్మ-వశ్య, మారణ, స్తంభన, మోహన,
విద్వేషణ, ఉచ్చాటన, ఆకర్షణ, ఆవేశన.

కష్ట- { ఋణంయాచ్ఛాచ వృద్ధత్వం జారచో
రదరిద్రతా ।
రోగచ్ఛభుక్తశేషశ్చాప్యష్టకష్టాఃప్రకీ
ర్తితాః ॥

కావ్యవిధం-అగూఢం, అపరాంగం, వాచ్యసి
ద్ధ్యంగం, అరుచిరం, అన్భుటం, సందిగ్ధం,
తుల్యప్రాధాన్యం, కాక్వాక్షిప్తం.

కుంభకం-సూర్యభేదనం, ఉజ్జాయి, సీత్కారి
సీతశ, భస్మిక, భ్రమరి, మూర్ఛ, ప్లావిని.
కులఫణి-అనంత, తక్షక, వాసుకి, శంకపాల,
పద్మ, కర్కటక, క్రోడ, కాల.

కూటం-వర్ణ, వశ్య, నక్షత్ర, యోని, గ్రహ
మైత్రము, రాశి, గణ, నాడి.

కోపదుఃఖం-కొండెముచెప్పట, అలత్యముచే
యుట, ద్రోహము, పరునిగుణమును సహిం

పమి, దోషారోపముచేయుట, ఒకనిద్రవ్య
మపహరించుట, కారణము లేక కొట్టుట,
తిట్టుట.

గంధం-చందనా, గరు, కస్తూరి, కర్పూర, క
చోర, లావంచ, కోష్ఠం, శ్రీ.

గంధం-కర్పూరం, కస్తూరి, పునుగు, జవ్వాజ,
అగరు, పన్నీరు, అత్తరు, శ్రీగంధం.

గణితం-సంకలితం, వికలితం, గుణనం, భాగా
రం, వర్గం, వర్గమూలం, ఘనం, ఘన
మూలం.

గుప్తతరయోగినులు-అనంగకుసుమ, అనంగ
వేగిని, అనంగమాలిని, అనంగమేఖిల, అ
నంగమదన, అనంగమదనాశుర, అనంగ
లేఖ, అనంగాంకుశ.

గురువు-బోధక, నేనక, నిషిద్ధ, కామ్యక, సూ
చక, వాచక, కారణ, విహిత. [[సారిం.

చక్రం - షట్చక్రములు, నాడీచక్రం, సహ
దిక్-ప్రాక్, ఆగ్నేయ, దక్షిణ, నైఋతి, పశ్చి
మ, వాయవ్య, ఉత్తర, ఈశాన్య.

దిక్కాలకః-ఇంద్ర, నహ్ని, యమ, నైఋతః,

వరుణః, మరుత్, కుబేర, ఈశాన.

దిక్పాలకభార్య-శచి, స్వాహా, శ్యామల, దీర్ఘ,
కాళికా, అంజన, చిత్ర, పార్వతి.

దిక్పాలకపట్టణం-అమరావతి, తేజోవతి, సం
యమిని, కృష్ణాంగన, శ్రద్ధావతి, గంధవతి,
అలక, యశోవతి.

దిక్పాలకవాహనం-ఐరావతి, తగరు, మహి
షం, నరుడు, ముసలి, లేడి, గుఱ్ఱం, వృ
షభం.

దిక్పాలకాయుధం-నైజం, శక్తి, దండం, కుం
తం, పాశం, ధ్వజం, ఖడ్గం, త్రిశూలం.

దిగ్గజం-ఐరావతి, పుండరీక, వామన, కుముద,
అంజన, పుష్పదంత, సార్వభౌమ, సుప్ర
తీక.

దిగ్గజభార్య-అగ్రభూమి, కపిల, పింగల, అనుస
మ, తామ్రపల్లి, శుభ్రదంత, అంగన, అం
జనావతి.

దోషం-జ్ఞానానర్థ్యం, దర్శనానర్థ్యం, వేదనీ
యం, మోహనీయం, ఆయుః, నామం,
గోత్రం, అంతరాయం.

ధర్మాంగం-విస్సం దేహం, నిరాశ, విరక్తిలేనిది,
 లోబడనిది, అపవాదహీని, చెడినవారిని
 వృద్ధికితెచ్చుట, పుణ్యకర్త, దయ.

ధీగుణాః-శుశ్రూష, శ్రవణం, గ్రహణం, ధా
 రణం, ఉహాపోహాలు, అర్థవిజ్ఞానం, తత్వ
 జ్ఞానం.

నరక-శౌరవ, ధ్వాంత, శీత, ఉష్ణ, సంతాప
 అంబుజ, మహాంబుజ, కాలసూత్రం.

నరక (మహా)-సూచీముఖ, కాల, ఖడ్గ, త్సుర
 ధార, అంబరీషక, తప్తాంగార, మహాదా
 హ, మహాసంతాప.

నరక (రాజ) - లాక్షాద్రవలేప, మంసాద, నిరు
 చ్ఛ్వాసనిశ్వాస, యుక్తాది, శాల్మలి, మో
 హప్రదీపక, త్సుత్పిపాసక, క్రిమికూలం.

నరక (రాజరాజ)-లోహస్తంభ, విఘ్నాత్ర, వై
 తరణీనది, తామిస, అంధతామిస, కుం
 భీపాక, మహాశౌరవ, మహాపదానుగవీచి.

నాయకామణి-స్వాధీనపతిక, వాసవసజ్జిక, విర
 హాత్కరిత, విప్రలబ్ధ, ఖండిత, కల
 హంతరిత, పోషిత భర్తృక, అభిసారిక.

ప్రకృతి-పంచభూతములు, మనస్సు, బుద్ధి, అహంకారం.

ప్రణామాంగం-
 { ఉరసాశిరసాదృష్ట్యా మనసా
 వచసాతథా పద్భ్యాం
 కరాభ్యాం కర్ణాభ్యాం
 ప్రణామోష్టాంగముచ్య
 తే॥

ప్రమాణం-ప్రత్యక్ష, అనుమాన, ఉపమాన,
 ఆగమ, అర్థాపత్తి, అనుపలబ్ధి, ఐతీహాసం
 భన. [వతం, కరణం.

పాశే-లజ్జ, భయం, శంక, జగుప్స, కులం, ఆశే,
 ప్రాణలక్షణం-తత్వసంఖ్య, శ్వాససంధి, స్వర
 చిహ్నము, స్థానం, తత్వవర్ణనం, ప్రణానం,
 స్వరసంయుక్తం, గతిలక్షణం.

ప్రౌఢస్త్రీ-ధీర, మధ్యధీర, మధ్యాధీర, ధీరాధీర,
 మధ్యధీరాధీర, ప్రౌఢధీర, ప్రౌఢాధీర, ప్రౌ
 ఢధీరాధీర.

బ్రాహ్మణగుణం - దయ, క్షాంతి, అననూయ,
 శౌచం, అనాయాసం, మంగళం, అకార్ప
 న్యం, అస్పృహం.

భోగం-దాస,భృత్య,నుత,బంధు,నస్తు,వాహన,

ధన, ధాన్య.[తాంబూలం, స్త్రీ, గానం
భోగం-అన్నం,వస్త్రం,గంధం,పుష్పం,పానుపు,
భైరవ - భైరవ, సితాంగభైరవ, చండభై
రవ, క్రోధభైరవ, ఉన్నతభైరవ, కపా
లభైరవ, భీషణభైరవ, సంహారభైరవ.

మంగళం-బ్రాహ్మణ, గోవు, అగ్ని, బంగారు.
ఘృతం, దేవ, ఉదకం, రాజు.

మంగళం - సింహము, ఎద్దు. ఏనుగు, కలశం,
వ్యజనం, పతాకం, భేరి, దీపం. [ఆత్మ.
మదం-(or తనువు) పంచభూతములు,రవి,శశి,
మదం-గ్రామ, కుల, ధన, ధాన్య, విద్య, సౌం
దర్య, యశావన, క్షేత్రసంపత్తి.

మాతృక-జయ, విజయ, జయంతీ, అపరాజి
తా, సిద్ధా, రక్తా, అలంబుసా, ఉత్పలా.
మాతరః-సప్తమాతురః, చర్చిక.

మానవౌఘదేవతః- విష్ణుదేవమయి, రత్నదేవ
మయి, వాసదేవమయి, శ్రీరామానంద
మయి, ప్రభాకరదేవమయి, తేజోదేవ
మయి, మనోదేవమయి,కల్యాణదేవమయి.

మూర్తి-పంచభూతములు, రవి, శశి, హిమాలి.
 మైథునం-స్మరణ, కీర్తన, కేళి, ప్రేక్షణ, గుహ్య
 భాషణ, సంకల్పం, అధ్యవసాయం, క్రియ,
 రదనక్షత-పరోపగూఢ, అంకుశయానక, ప్ర
 వాళిమణి, స్ఫుటిమాలిక, ఖండాభ్రంశ, మం
 డలాకృతి, క్రోధచర్విత, నరాహచర్విత.
 రసం-శృంగార, కరుణ, రాద్ర, వీర, భయా
 నక, భీష్మ, అద్భుత, హాస్య.

రసం (మహా) - దరదః, సారదం, శస్యే, వై
 క్రాంతం, కాంతం, అభ్రంశం, మాక్షికం,
 విమలః.

రహస్యయోగినులు- నశిని, కామేశ్వరి, మో
 దిని, విమల, అరుణి, జయిని, సర్వేశ్వరి,
 కాళిని.

రాజగతి- ఆదానేచవిసర్వేచ తథాప్రేషనిషేధ
 యోః! పంచమేచార్థవచనే వ్యవహారస్య
 చేక్షణే! దండశుద్ధ్యోః సదారక్తస్తేనాప్త
 గతికోన్మపః.

రాజసహాయులు-మంత్రి, కర్తాధికారులు, బం
 ధువులు, దేహరక్షకులు, పౌరజనులు, సేనా

పతులు, వీరులు, మావటివాడు.

రాజ్యపకృతి - కప్పముతీయుట, సంబళమి
చ్చుట, నేరముగలఉద్యోగస్థులవర్జించుట,
వ్యాజ్యకాండ్రనువిచారించుట, అపరాధ
మువేయుట, ప్రాయశ్చిత్తముచేయించుట,
వీనితోనెదిరింపదగునుదగదనుట, చతురం
గిబలముమొదలై గవారిని విచారించుట.

గూఢాపకం - సమస్తవస్తువిషయసావయనరూప
కం, ఏకదేశవర్తిసావయనరూపకం, కేవ
లనిరవయనరూపకం, మాలానిరవయనరూ
పకం, శ్లిష్టకేవలపరంపరితరూపకం, శ్లిష్ట
మాలాపరంపరితరూపకం, అశ్లిష్టకేవలప
రంపరితరూపకం, అశ్లిష్టమాలాపరంపరిత
రూపకం. [యశదం, సీసం, ఇనుమురసం.

లోహం - స్వర్ణ, రజతం, తామ్రం, తగరిం,
వర్ణపర్వతం - హిమాచలం, హేమకూటం,
నిషదం, నీలం, శ్వేత, శృంగి, మాల్యవం
తం, గంధమాదనం.

వస్తువు-ఆప, ధృవ, సోమ, ధన, అనిల, అనల,
ప్రత్యూష, ప్రభాస.

వాటం-పారచాలి, వై దేహి, శౌరదం, హస్థిక,
మాగధం, సూరసేనం, గాంధారం, శాం
తికం.

విటప్రదేశం - చేను, తోట, దూతీగృహం,
వనం, ఛత్రం, స్తశానం, నదీతీరం, శిథిల
దేవాలయం.

వివాహం-బ్రాహ్మ, అసుర, సుర, అర్ష, ప్రాజా
పత్యం, రాక్షస, గాంధర్వ, పై శాచం.

విమానం - కల్యాణ, సుందర, మాంగల్య,
లలిత, ఖద్యోత, పుష్కర, కామ్య, కం
కాశ.

శరీరం-సమప్తి, వ్యప్తి, స్థూల, సూక్ష్మ, కారణ,
మహాకారణ, మహత్, ప్రకృతి.

సర్గం(దేవ)-విబుధ, పితృదేవత, సుర, గంధర్వ,
యక్ష, భూతప్రేత పిశాచ, సిద్ధచారణ,
కిన్నరకింపురుషులు.

సాత్విక భావం-స్తంభః, స్వేదం, రోమాంచం,
స్వరభంగం, వేపఘః, వైవర్ణ్యం, అశ్రు,
ప్రళయం.

స్థానం-కొండ నాలుక, దవడలు, కంఠము, శిర

స్సు, దంతము, పెదవులు, నాలుక, మిశ్రము.
 సిద్ధి (పార్థివ) - స్థూలమగుట, సూక్ష్మమగుట,
 బాలుడౌట, యశావనుడౌట, వృద్ధుడగుట,
 నానాజాతి రూపముపొందుట, యితరభూ
 తములచే శరీరముపొందుట, నిత్యసుఖం
 ధమునేవించుట.

సిద్ధి (ఆపత్వ) - జలము లేక చేయుట, భూసదశృజ
 లగమనం, సముద్రపానం, నిర్జలప్రదేశమున
 జలముచూపుట, శిలాదితాడనచే వ్రణము
 లేకుండుట, చేతిలో సముద్రము నుంచుకొ
 నుట, నీరసమైనవస్తువును రసవంతముగా
 చేయుట, తక్కినభూతములచే దేహము
 ధరించుట.

సిద్ధి (జై జన) అగ్నినిర్మాణం, అగ్నిభయవర్జనం,
 జలములో అగ్నిస్థాపన, ప్రాణిలో పావక
 ధారణ, అన్నాదినచనమందు అప్రయత్నం,
 జగద్దహన, అగ్నికబళనం, తక్కినభూతము
 లచే దేహముధరించుట.

సిద్ధి (వాయు) - మనోజవత్వ, భూతాంశప్రవేశన,
 సర్వతాదిభారభరణ, గురుత్వ, లఘుత్వ హ

స్తానిలధారణ, అగ్రాంగుళిభూకంపన, తక్కిన భూతములచే దేహధారణ.

సిద్ధి (అంబర)-ఛాయావిహీనత, ఇంద్రియదృశ్యత, ఖేచరత, యధేష్ట, సంగతి, శైలలంఘన, శైలగర్భీకరణ, ఆకాశపిండికరణ, అశరీరత్వం.

సిద్ధి (మానస)-యథాకామోపలబ్ధి, యథాకామవినిర్గమన, సర్వకామతిరస్కరణ, సకలగుహ్యార్థదర్శన, కర్తానుగుణనిర్మాణ, వశిత్వ, ప్రియదర్శన, సంసారదర్శన.

సిద్ధి (అహంకార)-భేదన, తాడన, బంధన, మోహన, గ్రహణ, సంసారపరివర్తన, ప్రసాద, మృత్యుకాలజయం.

సిద్ధి (బుద్ధి)-జగజ్జనన, జగద్రక్షణ, జగత్సంహారణ, ఇష్టకరణ, అభిమతలోకప్రవర్తన, అసదృశలోకనిర్మాణ, అశుభకరణ, శుభకరణ.

సిద్ధి-అణిమ, మహిమ, గరిమ, లఘిమ, ప్రాప్తి, ప్రాకామ్యం, ఈశత్వం, వశిత్వం.

9. నవ, నవవిధం.

అలంకార(శబ్ద)- వృత్త్యనుప్రసాన, లాటానుప్రసాన, పాదయమకం, పాదాంతపాదాది ముక్తపదగ్రస్తం, సింహావలోకన ముక్తపదగ్రస్తం, పద్మబంధము, చక్రబంధము, ఓష్ఠనిరోష్ఠనంకరం, వృత్తకందగర్భసం అంగం (భక్తి)-శ్రవణ, కీర్తన, స్మరణ, పాదసేవన, అర్చన, సఖ్య, ఆత్మనీవేదన, సందన, దాస్యం.

కవిత్వం-ధన్వంతరి, కృపణిక, అమృసింహ, శంకు, వేతాళ, భట్ట, ఘట, కర్పూర, కాళిదాస.

ఖండం-భరత, ఇంద్ర, చరు, గభస్తి, నాగ, తామ్ర, వారుణి, సౌమ్య, గంధర్వ.

గ్రహం-సూర్య, చంద్ర, కుజ, బుధ, గురు, శుక్ర, శని, రాహు, కేతు.

గోప్యం-ఆయుః, విత్తం, గృహచ్ఛిద్రం, మంత్రం, సంగమం, దానం, అవమానం, మానం, జ్ఞానం [వ, నివృత్తి, పడిమ, విట

తాళం-అరి, హర్ష, సమ, జయ, చిత్రం, ధృ

ద్రవ్యం-పంచభూతం, కాల, దిక్, ఆత్మ, మనస్సు.
 ధాన్యం-అనుములు, వడ్లు, పెసలు, మినుము
 లు, నువ్వులు, గోధుమ, కందులు, ఉలవ
 లు, శనగలు.

దివ్యం-తల, అగ్ని, జలం, విషం, కోశం, తండు
 లం, దత్తమూషం, మేకపాలు, ధర్మశ్చ.

దేవగణం-భక్తిజ్ఞానక, జ్ఞానాధిక్య, భద్రాస
 న, నాథకృత్య, సత్వక, బలవర్ధక, ప్రాథ
 మిక, అతిదూత, దూత.

నవాంశ-నష్ట, నృద్ధి, స్త్రీ, మృత్యు, దహన,
 చోర, పుత్ర, గోకుల, కీర్తి.

నిధి-మహాపద్మ, పద్మ, శంఖ, మకర, కచ్ఛప,
 ముకుంద, కుంది, నీల, వర.

ప్రాయశ్చిత్తం-ప్రాజాపత్యకృచ్ఛిం, సాతప
 నం, అతికృచ్ఛిం, తప్తకృచ్ఛిం, పరాక
 కృచ్ఛిం, పిపీలిక మధ్యచాంద్రాయణం,
 యవమధ్య చాంద్రాయణం, యతిచాం
 ద్రాయణం, శిశుచాంద్రాయణం.

వీరం-అనంత, కమత, శేష, సింహ, పద్మ, విమ
 ల, భద్ర, యోగ, ప్రణవ.

బ్రహ్మ-మరీచి, భరద్వాజ, అంగీరస, పులస్త్య.

పులహ, క్రతు, దక్ష, వసిష్ఠ, వామదేవ.

రత్నం-మౌక్తిక, మాణిక్య, వైడూర్య, గో

మేధ, వజ్ర, విద్రుమ, పద్మరాగ, మరకత,

నీలం.

రంధ్రం-2 కన్నులు, 2 ముక్కులు, 2 చెవులు,

గోరు, గుదము, గుహ్యం.

రసం-అష్టరసం+శాంతం.

వర్షం-భారత, కింపురుష, హరి, ఇలావృత, ర

మ్యక, హైరణ్యక, కురు, భద్రదాశ్వ, కేతు

మాల.

విషం-కాకోల, కాలకూట, హలాహల, సారా

ప్రిక, శౌక్లికేయ, బ్రహ్మపుత్ర, ప్రదీపన,

దారద, వత్సనాభ.

శాయికః-గోప, మాలి, తైలి, తంత్రి, మోదక,

వారిజ, కులాల, కర్కశారక, నాపిత.

సంస్కారం-జ్ఞాతృ, జ్ఞాన, జ్ఞేయ, కర్త, కర్త,

క్రియ, భోక్తృ, భోజ్య, భోగ.

స్థాయిభావం-రతి, హాస్యం, శోకం, ఉత్సాహం,

భయం, జగుప్స, రోషం, విస్మయం, శమం.

స్నాతకబ్రాహ్మణ- సాంతానికం యక్ష్యమాణ
 మధ్యగంసర్వవేదసం । గుర్వర్థం పితృమా
 తర్థం స్వాధ్యాయార్థపతాపినః॥

10. దళ, దళవిధం, దళకం.

అంగం (రాజ్య) - కొండ, నది, చేశం, పట్టణం, గుఱ్ఱం, ఏనుగు, మురజం, ధ్వజం, నగరు, రాజదండం.

అంగం - కృష్ణాగరు, శ్వేతాగరు, శ్వేతగుగ్గుల, శ్రీగంధం, లాక్ష, బిల్వఫల, ఘృత, మధు, సర్జరస, కర్పూర.

అగ్నికళ - ధూమార్చిరుష్ణా, జ్వలినీ, జ్వాలినీ, విస్ఫులింగిని, సుశ్రీ, సరూపా, కపిల, హవ్య, కవ్య, మహాదళ.

అపరాధం - రాజాజ్ఞమిరుట, స్త్రీహత్య, జాతిభ్రష్టత్వం, అన్యని భార్యగోచుట, దొంగలించుట, పరపురుషునకు గర్భముధరించుట, కఱ్ఱతోకొట్టుట, ఆడగూడనిమాటలాడుట, గర్భవిచ్ఛిన్నముచేయుట, అగ్నిచే నుపహ్లావము గల్పించుట.

అవతారం - మత్స్య, కూర్మ, వరాహ, నారసింహ, వామన, రామ, పరశురామ, కృష్ణ, బుద్ధ, కల్కి.

ఉపనిషత్ - ఈశ, కేన, కఠ, ముండక, మాం

దూక్య, ఐతిరేయ, ఛాండోగ్య, బృహదా-
రణ్యక, ప్రశ్న, తైత్తిరీయ.

కర్మగురు - అక్షరాభ్యాసము చేసినవాడు, గా-
యత్రిఉపదేశి, (పేదము, శాస్త్రము, మం-
త్రవాదం, పురాణం) నేర్పినవాడు, లింగ-
ముకట్టినవాడు, మతమును బోధించినవా-
డు, అభయమిచ్చినవాడు, గౌరడివిద్య నేర్పి-
నవాడు.

కామదుఃఖం - పేట, జూదం, పగటినిద్ర, దు-
ర్వివాదం, స్త్రీ, త్వం, పానము, పాట,
నాట్యం, వాద్య పీటియందపేక్ష.

జ్ఞానచిహ్న - అక్రొధం, ఆరోగ్యం జితేంద్రి-
యత్వం, దయ, తమ, జనప్రియత్వం, అ-
లోభం, దాతృత్వం, అభయం, నైర్మల్యం.
జనహేతవః - విద్యా, శిల్పం, భృతి, సేవా, గో-
రక్షం, విపణి, కృషి, ధృతి, భైత్యం, కుసీ-
దం.

తక్రం - మధిత, మిళిత, ఘోష, బాడబ, కాల-
సేయ, కరమధిత, ఉదస్వి, తక్ర, దండా-
హత, అతిమిళిత.

తాళప్రమాణ - కాలం, మార్గం, క్రియ, అం
గం, గ్రహం, జాతి, కల, లయం, యతి,
ప్రస్తారం.

దానం-గో, భూ, తిల, హిరణ్య, ఘృత, వ
ధాన్య, గుడ, శౌప్య, లవణ.

ధర్మం-సంతోషం, అపకారమునకు బదులు
చేయకుండుట, మనోనిగ్రహం, అన్యాయ
ద్రవ్యమార్జింపమి, సదాచారం, ఇంద్రియ
నిగ్రహం, శాస్త్రజ్ఞానం, ఆత్మజ్ఞానం, సత్యం,
శాంతం.

ధర్మలక్షణం-ధృతి, ఊమ, దమం, అస్తేయం,
శౌచం, ఇంద్రియనిగ్రహం, ధీః, విద్య, స
త్యం, అక్రోధం.

ధాతు-సప్తధాతువులు, కేశ, త్వచ్, స్నాయు.
నాదం-చిణి, చిణిచిణి, ఘంట, శంఖ, వీణ,
తాళ, వేణు, భేరి, మృదంగ, మేఘ.

నాడి-ఇడ, పింగళ, సుషుమ్న, గాంధారి, హ
స్తి, పూష, వైశ్వని, అలంబక, కులమాం
శని, శబ్దానక.

నియమం-తపం, సంతోషం, ఆస్తిక్యం, దా

నం, ఈశ్వరపూజ, సిద్ధాంతశ్రవణం, లజ్జ,
మతి, జపం, స్రవణం.

ప్రజాపతి-మరీచి, అత్రి, అంగిరస, పులస్త్య,
పులహ, కతు, ప్రచేతన, వసిష్ఠ, భృగు,
నారద.

ప్రళయం-వృత్తి, నిత్య, దేహ,మను, బ్రహ్మ,
విష్ణు, రుద్ర, ఈశ్వర, సదాశివ, విరాట్.
కాలనిర్ణయం.

1 రెప్పపాటు = 1 తృటి.

2 తృటుడు = 1 లవ.

2 లవ = 1 నిమేషం.

15 నిమేషం = 1 కాష్ఠ.

30 కాష్ఠలు = 1 కల.

15 కల = 1 క్షణం.

2 క్షణం = 1 ముహూర్తం.

4 ముహూర్తం or

60 విఘడియలు = 1 ఘడియ.

8 ఘడియలు = 1 రూము.

8 రూములు = 1 దినం.

7 దినం = 1 వారం.

2 వారం = 1 పక్షం.

2 పక్షం = 1 మాసం.

6 మాసం = 1 అయనం.

2 అయనం = 1 సంవత్సరం.

100 సంవత్సరం = మానుషశరీరప్రళయం.

ఇదే = దేవతలకు ఒక దినం.

కృతయుగం = 1728000

త్రేతాయుగం = 1296000

ద్వాపరయుగం = 864000

కలియుగం = 432000

చతుర్యుగం = మహాయుగం.

71 మహాయుగం = 1 మనుప్రళయం.

14 మనుప్రళయం = బ్రహ్మపగలు.

బ్రహ్మ 100 ఏండ్లు - విష్ణువునకు ఒక మాసం.

విష్ణువు 100 ఏండ్లు - రుద్రునికి 1 దినం.

రుద్రుని 100 ఏండ్లు - మహేశ్వరునికి 1 రూపము.

మహేశ్వరుని 100 ఏండ్లు - సదాశివునికి 2 ఘడియలు.

సదాశివుని 100 ఏండ్లు - విరాట్పురుషునికి

1 క్షణం.

విరాట్పురుషుని 100 ఏండ్లు - విరాట్పురుష
ప్రళయం.

పాపం - మహాపాతకం, అతిపాతకం, ప్రాసంగి
కం, పాతకం, ఉపపాతకం, జాతిభ్రంశకం,
స్వకీర్ణకం, అపాత్రకరణం, మలావహం,
ప్రకీర్ణకం.

పాత్రం-తాండన, నాట్య, నృత్త, లాస్య, గుం
డిల, పక్కణ, లచ్చణ, అపరిపాత్ర, సుపా
త్ర, సర్వతోభద్ర.

బలం-బుద్ధి, ఊహ, వీర్యం, ధ్యానం, జ్ఞానం,
కృష్ణ, శీలం, బలం, దానం, ఉపేక్ష.

బ్రహ్మకళ - సృష్టి, బుద్ధి, స్మృతి, మేధ, కీర్తి,
లక్ష్మి, ధృతి, స్థితి, స్థిర, సిద్ధి.

బ్రహ్మణ-ఆంధ్ర, కర్ణాట, గ్రామిణ, ఘోషార,
మహారాష్ట్ర, ఉత్కల, మైథుల, గౌడ,
కనోజ, సరిస్వతి.

భావం(మాన్సధి)-వీక్షణ, స్మరణ, సంకల్ప, జా
గరణ, తాపం, అరితి, లజ్జాత్మాగం, చిత్త
భ్రమణ, మూర్ఛ, ధన్యత.

భాగవతలక్షణం-సర్గం, విసర్గం, స్థానం, పోష

ణం, ఊతులు, మన్వంతరం, ఈశానుచ
రితం, నిరోధం, ముక్తి, ఆశయము.
మండలం-వియత్, తమః, మేఘ, విద్యుత్,
తార, జ్యోతి, సూర్య, చంద్ర, వహ్ని,
హిరణ్మయ.

ముద్ర-మహాముద్ర, మహాబంధం, మహావే
ధం, భేచరి, ఉద్యాణం, మూలబంధం,
జాలంధరబంధం, విపరీతకరణి, వజ్రోలి,
శక్తిచాలనం.

ముద్రాదేవత-సర్వసంక్షోభిణి, సర్వవిద్రావి
ణి, సర్వాకర్షిణి, సర్వవశకారిణి, సర్వో
స్తాదిని, సర్వమహాంకుశి, సర్వభేచరి, సర్వ
బీజ, సర్వయోని, సర్వత్రిభుంజి.

యమం-అహింస, సత్యం, అస్తేయం, బ్రహ్మ
చర్యం, క్షమ, ధృతి, దయ, ఆర్జవం, మి
తాహారం, శౌచం.

యోగినులు(కుశోత్తిర్ణ)-సర్వసిద్ధిప్రద, సర్వసం
పత్ప్రద, సర్వప్రియంకరి, సర్వమంగళకారి
ణి, సర్వకామప్రద, సర్వదుఃఖవిమోచన,
సర్వమృత్యుప్రళయమని, సర్వవిఘ్ననివారిణి,

సర్వాంగసుందరి, సర్వపాభాగ్యదాయిని.
యోగినులు(గర్భ)- సర్వజ్ఞ, సర్వశక్తి, సర్వైశ్వ
శ్వర్యప్రద, సర్వజ్ఞానమయి, సర్వవ్యాధి
వినాశిని, సర్వాధారస్వరూపిణి, సర్వపాప
హర, సర్వానందమయి, సర్వరక్షాస్వరూ
పిణి, సర్వేష్వరితథలప్రద.

రుద్రకళ-తీక్షణ, రాద్ర, భయా, నిద్ర, తం
ద్రీ, ఇక్షు, క్రోధినీ, క్రియా, ఉద్ధార,
మృత్యు.

రూపం-పొట్టి, పొడుగు, లావు, సన్నం, నలుపు,
తెలుపు, పసుపు, ఎరుపు, ఆకుపచ్చ, మి
శ్రమం.

లక్షణపరిమత్ - త్రైవిద్యోహేతుక స్త్రీనై
రుక్తోధర్మపాఠకః । త్రయశ్చాశ్రమిణః పూ
ర్వే పరిమత్స్యద్దశావరా॥

లోకేశ్వర-ప్రశ్న, అనంత, ఈశ్వర, పింగళ,
కాల, క్రోధేశ, జలద, బల, ధనద, శం
కర.

వ్యసనం-సప్తవ్యసనం+స్త్రీ, ధాన్య, కాష్ఠ.

వాయువు-పంచ వాయువులు+పంచోపవాయువులు.

విఘ్నం(యోగ)- ఆలస్యం, వ్యాధి, ప్రమాద
స్థానసంశయ, అనవస్థితి, అశ్రద్ధ, భ్రాంతి
దర్శన, దుఃఖ, దార్శనస్య, విషయలోలు
పత్యం.

విశ్వేదేవః-వసు, సత్య, క్రతు, దక్ష, కాల,
కామ, ధృతి, పురుష, మూదా, కురు.

విష్ణుకళ - జరాచపాలినీశాంతి రీశ్వరీరీతికామి
కా । నరదాస్త్వాదినీప్రీతిదీర్ఘాన్యుః॥

వివాహసంబంధనర్జనీయం- హీనక్రియంవిష్ణు
గుణం నిశ్చందోగోమకార్యసం త్తయ్యా
మయావ్యపన్నాది శ్చితికుష్టికులానిచ॥

వేదదర్శనార్హః-ఆచార్యపుత్రశ్శుశ్రూషుర్జ్ఞా
నోధార్మికశ్శుచిః । ఆప్తశ్శక్తోద్ధాన్యధు
స్సోధ్యాప్యప్యదశధర్మతః॥

వైష్ణవ-యూమునేయ, కులశేఖర, ప్రైవర్ణిక,
చాత్తర, నరిబి, నరిజియర్, తళఘలు, శౌణ,
కైవర్త, వాచ్ఛాంబి.

శిల్పసాధనం-రాయి, లోహం, ఇటిక, మాను,
మన్ను, సున్నం, దంతం, వన్నె, చక్కెర,
మైనం.

సభాంగం-రాజు, ప్రాడ్వివాకుడు, సభాసదులు,
స్మృతి, కరణం, లేఖరి, స్వర్ణము, అగ్ని,
జలం, సాధ్యపాలకః.

సిద్ధి-చిరజీవత్వం, వాయునేగం, అదృశ్యత్వం,
వస్తునిర్మాణం, సభావత్వం, దూరదృష్టి,
నిరాహారత్వం, వాక్యసిద్ధి, దూరశ్రవణం,
కామరూపం.

సైన్యం-పదాతులు, సేనాముఖం, కుముదం,
గణకం, వాహినీ, ప్రళయం, సముద్రం,
శంఖం, అనీకం, అక్షోహిణీ.

11. ఏకాదశ.

అధ్వం(మంత్ర) పంచముఖం, హృదయం శిర
స్సు, శిఖ, కవచం, నేత్రం, అస్త్రం.

అస్త్రం-రుద్రశూల, రుద్రశక్తి, రుద్రచక్ర,
రుద్రపాశ, రుద్రదండ, రుద్రపినాక, నారా
యణబాణ, రుద్రగద, రుద్రఖడ్గ, రుద్రా
త్మక.

ఆనందం-మనుష్య, మనుష్యగంధర్వ, దేవగం
ధర్వ, పితృలోకవాసు, ఆజానుజానదేవ,
కర్తృదేవత, దేవత, దేవేంద్ర, బృహస్పతి,
ప్రజాపతి, బ్రహ్మ.

కరణం - నప్తకరణం, శకుని, చతుష్పాదం,
నాగవం, కిమన్తుగ్నం.

కర్పూరం - పోతాశ్రయ, భీమసేన, చంద్ర
భాస, నీశావాస, రజఃపుంజ, ఘనసార,
జాటిక, హిమవాల, తుషార, హిమశతల,
పిచ్చక.

చేష్ట(శృంగార) - భావ, హావ, హేల, విలాస
మాధుర్య, ధైర్య, విభ్రమ, లీల, కిలికిం
చిత, మోట్టాయిత, తిలిత.

రుద్రులు-ఉగ్ర, సోమ, శర్త్త, మృగవ్యాధ,
రంతిజ, భిక్షక, అహిర్బుధ్న, పినాకి, పాదు
కేశ్వర, కాపాలికేయ, భామ.

12. ద్వాదశ.

అధ్యాసం - అన్యోన్య, జీవ, వికార, చిన్మ, వర్ణ, విశేష, జాతి, ఆశ్రమ, నామ, రూప, సంస్కార, వేష, క్రియ.

ఆలింగనం-పుష్కర, వివిధక, ధృష్టక, పీడన, వృక్షరోహణ, లతావేష్టన, తిలతండులత, క్షీరనీరాయిత, ఊరూపగుహన, జఘనోపగుహన, స్తనాశ్లేష, లలాటకం.

ఆదిత్యకళ - తపిని, తాపిని, ధూమ్ర, మరీచి, జ్వాలినీ, రుచి, సుషుమ్న, భోగదా, విశ్వదా, విశ్వబోధిని, దారుణి, క్షమ.

ఆదిత్యులు - అర్యమ, మిత్ర, వరుణ, అర్క, భగ, ఇంద్ర, వివస్వంత, పూష్ణ, పర్జన్య, త్వష్ట, విష్ణు, అజధన్య.

ఋషులు - పులస్త్య, పులహ, వసిష్ఠ, అంగీరస, భృగు, భరద్వాజ, శాతమ, కశ్యప, దక్ష, క్రతు, జమదగ్ని, కాశిక.

గంధర్వులు - తుంబుర, నారద, హాహా, హూహూ, విశ్వావసు, ఉగ్రసేన, వసురుచి, సర్వాసు, చిత్రసేన, ఉర్ణాహ, ధృత

రాష్ట్ర, సూర్యవర్చ.

గ్రామికులు - రథభృత్, రథజ, రథచిత్ర,
రథాశ్వ, అగుణ, సుపేణ, సేనజిత్, తా
ర్ష్య, రత్త, అరిష్టనేమి, రుతజిత్, సత్య
జిత్.

చుంబన - నిమిత్తక, సంఘటిక, స్ఫురితక,
భృంతిక, తిన్విగాయితక, అతిద్భష్టక,
ఉత్తిరసంఘటితక, జిహ్వమేళనక, జిహ్వక,
అతిజిహ్వయోగ, సీత్యా ర, దంశనక.

జాతక భానం - తన, కుటుంబ, సహూదర,
బంధు, పుత్ర, శత్రు, కళిత్ర, ఆయుః, ధర్మ,
కర్మ, ఆయ, వ్యయ.

ప్రళయం-దశప్రళయం, యుగ, ప్రకృతి.

ప్రాణహారి - అగ్ని, శీతం, పిడుగు, సీఘ్ర,
వామువు, ఆయుధం, విషం, మందు, ఆకలి,
దాహం, రోగం, (ముళివరామై)

మలం - వసాశుక్రమస్పృశ్చజ్జామూత్రపిష్టాణా
కర్ణవిత్. శ్లేష్మశుద్ధూషికాస్వేదః.

మాసం-(తెనుగు)చైత్రం, వైశాఖం, జ్యేష్ఠం,
ఆషాఢం, శ్రావణం, భాద్రపదం, ఆశ్వ

యుజం, కార్తీకం, మార్గశిరం, పుష్యం,
మాఘం, ఫాల్గుణం.

మాసం(అరవం)-చిత్రి, వైశ్యాసి, ఆని,
ఆవణి, పెరటాశి, అల్పిశి, కార్తీకి, మార్గశి,
తై, మాశి, పంగుని.

మాసం(ఇంగ్లీషు) - జనవరి, ఫిబ్రవరి, మార్చి,
ఏప్రిల్, మే, జూన్, జూలై, ఆగష్టు,
సెప్టెంబరు, అక్టోబరు, నవంబరు, డిసెంబరు.

మాసం(హిందూనాని)-మొహరం, సఫర్, రబీ
లవల్, రబీనాని, జమాదిలవల్, జమాది
నాని, జబు, మఘాల్, రంజాన్, షవ్వాల్,
జలకాత్, జలహేద్.

రాజ్యప్రకృతి - రాజ్యమాలప్రకృతి చతుష్ట
యం, అష్టరాజ్యప్రకృతి.

రాసి - నృషభ, మేష, మిథున, కర్కాటక,
సింహ, కన్య, తుల, వృశ్చిక, ధనస్సు,
మకర, కుంభ, మీన.

రాక్షసులు-ప్రహేతి, పౌరుషేయ, వధ, దర్ప,
వ్యాఘ్ర, కూరి, ఆపస్సు, వాత, విద్యుత్,
దివాకర, బ్రహ్మవేత్త, యజ్ఞవేత్త.

లింగం (జ్యోతి) - సౌరాష్ట్ర - సోమనాథం,
 శ్రీశైలే - మల్లికార్జునం, ఉజ్జయిని - మహా
 కాలం, ఓంకారం-అమలేశ్వరం, పరశ్యాం-
 వైద్యనాథం, డాకిన్యాం - భీమశంకరం,
 సేతుబంధం - రామేశం, దారుకావనే -
 నాగేశం, వారాణసి - విశ్వేశం, గౌతమి-
 త్ర్యంబకం, హిమలయే-కేదారేశం, శివా
 లయే-దృష్టేశం.

సర్పం-వాసుకి, కంకపీఠ, తక్షక, నాగ, ఇళా
 పుత్ర, శంఖపాల, అశ్వతర, ఐరావత, ధనం
 జయ, మహాపద్మ, కర్కోటక, కంబళ.

సత్యసతి-దేవసత్వ, యక్షసత్వ, గంధర్వసత్వ,
 నరసత్వ, నాగసత్వ, కాకసత్వ, వానర
 సత్వ, మునిసత్వ, పిశాచసత్వ, రాక్షస
 సత్వ, కిన్నరసత్వ, ఖరసత్వ.

స్త్రీ(అస్పరస)-కృతస్థల, పుంజకస్థల, మేనక,
 సహకన్య, ప్రమోచంతి, విశ్వాచి, ఘృ
 తాచి, ఊర్వశి, పూర్వచిత్తి, తిలోత్తమ,
 రంభ, భద్ర.

13. త్రయోదశ.

రాగం - రాగం, ద్వేషం, ఈర్ష్య, అసూయ,
 దంభం, దర్పం, అహంకారం, అరిషడ్వ
 ర్గం.

14. చతుర్దశి.

అర్థదోషం-హీనోపమ, అసమోపమ, పరుషం,
 వ్యర్థం, ఏకార్థం, సంశయం, విరుద్ధం, విరసం,
 అతిమాత్రం, హేతురహితం, నిలంకృతి,
 అశ్లేలం, సహచరమ్యుతం, భిన్నం.

ఇంద్రియం-పంచకర్తేంద్రియం+5 జ్ఞానేంద్రి
 గ్రియం-అంతఃకరణచతుష్టయం.

తీర్థకులు(చార్వాక :- హేమచంద్ర, నాగచం
 ద్ర, నేమిచంద్ర, మేఘచంద్ర, మాగచం
 ద్ర, అర్హత, ఆదినాథ, అగ్గశ, పాస్వనాథ,
 సాగత, శృతికీర్తి, శ్రీమతి, కామరహిత,
 మునిస్వామి.

భువనం-సప్తార్ధలోకం. సప్తాథోలోకం.

విద్య(మంత్ర)-అనంగ, చంద్ర, ఇంద్ర, లోపా
 ముద్ర, సాభాగ్య, షోడశ, మహావిద్య, శ్రీ
 విద్య, ఆత్మ, అగస్త్య, హాదివిద్య, కాదివి
 ద్య, సాదివిద్య, శుద్ధవిద్య.

మనువు-స్వామిభువ, స్వారోచిష, ఉత్తమ,
 తామస, రైవత, చాక్షుష, వైవస్వత, సూ
 ర్యసావర్ణి, దక్షసావర్ణి, బ్రహ్మసావర్ణి,

ధర్మసావర్ణి, భద్రసావర్ణి, దేవసావర్ణి, ఇంద్రసావర్ణి.

ముఖం - అంచితం, అధోముఖం, ఆకంపితం, ప్రకంపితం, ఆలోలితం, ఉల్లోలితం, ఉద్వాహితం, సమం, తిరశ్చీనం, సాందరిం, తుదం, వితుదం, పరావర్తం, పరివాహితం.

యోగినులు (సంప్రదాయ)- సర్వసంక్షోభిణి, సర్వవిద్రావిణి, సర్వాకర్షిణి, సర్వాహ్లాదిని, సర్వసమ్ప్రాప్తిని, సర్వస్తంభిని, సర్వజృంభిణి, సర్వనశంకరి, సర్వరంజని, సర్వోన్మాదిని, సర్వాస్థినాథిని, సర్వసంపత్ప్రపూరణి, సర్వమంత్రమయి, సర్వద్వంద్వక్షయంకరి.

వస్తువు-అక్షిఃకౌస్తుభపారిజాతకసురా ధన్వంతరిశ్చంద్రమా । గామ్రాకామధుహాసురేశ్వరగజో రంభాదిదేవాంగనాః । అశ్వస్పృష్టమఖో విషం హరిధనుః శంఖోమృతం చాంబుధే । రత్నానీహచతుర్దిశప్రతిదినం కుర్యుః సదామంగళం॥

విద్య-చతుర్వేదం, షడంగం, ధర్మశాస్త్రం, పురాణం, మీమాంసం, తర్కం.

సృష్టి-విశాచ, యక్ష, రాక్షస, గుహ్యక, ఐంద్ర,
 బ్రహ్మ, సోమ, ప్రాజాపత్య, పశు, పక్షి,
 సర్ప, మృగ, వృక్ష, మనుష్య.

15, పంచదశ.

అవతారం-సనక, సనందన, సనాతన, సనత్కు
మార, నర, నారాయణ, కపిల, ఋషభ,
నారద, హయగ్రీవ, దత్తాత్రేయ, మోహిని,
యాగపతి, వ్యాస, ధన్వంతరి.

అంగం(నిర్గుణయోగ)-యమ, నియమ, త్యాగ,
మాన, దేశ, కాల, ఆసన, మూలబంధ,
దేహసామ్య, దృక్స్థితి, ప్రాణాయామ, ప్ర
త్యాహార, ధ్యాన, ధారణ, సమాధి.

దోషం-రంగు, రక్తి, రీతిదోరి, కంపిత, చింతిత,
అనునాసిక, శిరోద్ధత, కంఠకుంచన, విక్లిష్ట,
నీరస, నిష్ఠుర, దుశ్రావ్య, చితాంత, పురు
ష, శృతిహీనం.

బానిస-ఇంటిబానిస, క్రయబానిస, చెందిన
బానిస, దాయబానిస, అకాలబానిస,
ఋణవిమోచనబానిస, యద్ధమందుదోరి
కినబానిస, పణజితుడు, తానేబానిసయగు
వాడు, చెడినబానిస, చేయబడినబానిస,
కూటిబానిస, బడబాభృత్యుడు, కుదువ
బానిస, ఆడబానిస.

స్థానం (కలా) - వ్రేలు, మెడిమ, క్రిందికాలు,
మోకాలు, జఘనం, పిక్కలు, ఎడ, కుచం,
కత్తి, కంఠం, ముఖం, పెదవి, కన్ను,
ఫాలం, తల.

స్థానం(నిశ్చయ) ఆరణ్యలు, వైశ్యసమూహం,
సేనాసమూహం, పంచాయతి, పాలిమేర
గలశిన రెండుగ్రామవాసులు, గ్రామస్థులు,
నగరవాసులు, కూటస్థులు, శ్రేణీయులు or
యాదవులు, పండితులు, వర్ణస్థులు, కుల
స్థులు, గుళీకులు, ప్రాడ్వివాకుడు, రాజు,

16. షోడశ.

ఉపచారిం-స్వాగతం, పాద్యం, అర్ఘ్యం, ఆసనం
ఆచమనీయకం, మధుపర్కం, ఆచమః,
స్నానం, వసనం, ఆభరణం, గంధం, పుష్పం,
ఘూషం, దీపం, నైవేద్యం, నందనం.

కళి-ప్రాణం, శ్రద్ధ, పంచభూతం, ఇంద్రియం,
మనస్సు, అన్నం, సామర్థ్యం, తపస్సు,
మంత్రం, యజ్ఞం, స్వర్గాదిలోకం, ప్రాణి
సమూహం.

కళ (శశి) - అమృత, మానద, పూష, తుష్టి,
పుష్టి, రతి, ధృతి, శశినీ, చంద్రిక, కాంతి,
జ్యోత్స్నా, శ్రీప్రీతి, అంగద, పూర్ణ, పూర్ణామృ
త, కామదాయిన్య.

కళి (సదాశివ)- నివృత్తిశ్చప్రతిష్ఠాచ విద్యా
శాంతి స్తథైవ చ | ఇందిరాదీపికాచైవ రేచి
కామోచికాపరా | సూక్ష్మాసూక్ష్మామృతా
జ్ఞానా మృతా శ్చా ప్యాయినీతథా ||

చక్రవర్తి-గయాంబరీషాశశిబింద్యసంగౌ పృ
థుర్నరుత్వన్నరుతౌసుహృతః | రామాది
లీహాస్యగరింతి దేవా యయాతిమాంధాత్మ

భగీరథాశ్చ || or మంధాత, నహుష, అ ,
బరీష, సగర, వృధు, హేహయః, ధర్మసు
త, నశ, దశరథ, రామ, యయాతి, య
దు, ఇక్ష్వాకు, విభీషణ, భరతి, ఉత్తాన
పాద.

దానం-గావస్సువర్ణమహిషీ రత్నానిచసరస్వ
తీ । తిలాఃకన్యాగజాశ్వశ్చ శయ్యావస్త్రం
తథాక్షితిః । ధాన్యంచవేద్యా ఛత్రంచ
గృహంసోపస్కరా నివృతం ఏతాన్యేవమ
హాదేవి మహాదానానిహుషశః ॥

దేవత (ఆకర్షణి)-బుద్ధి, అహంకార, శబ్ద, స్ప
ర్శ, రూప, రస, గంధ, చిత్త, ధైర్య
స్మృత్య, నామ, బీజ, ఆత్మ, అమృత
శరీర, కామ.

దేవత (పూర్వాపరపక్షతిథి)-కామేశ్వరి, భగ
మాలిని, నిత్యక్లిన్న, భేరుండ, వహ్ని వాసిని,
మహావ్రజేశ్వరి, శివదూతి, త్వరిత, కుళి
సుందరి, నిత్య, నీలపతాకిని, విజయ, సర్వ
మంగళ, జ్వాలామాలిని, చిత్ర, మహా
నిత్య.

ధ్వని-1. అత్యంతతీరస్కృతా వివక్షితవాచ్య
ధ్వని.

2. ఆక్రమితావివక్షితవాచ్యధ్వని.

3. శబ్దశక్తిమూలాలంకారధ్వని.

4. శబ్దశక్తిమూలవస్తుకృతవస్తుధ్వని.

5. స్వతస్సిద్ధార్థశక్తిమూలవస్తుకృతవస్తుధ్వని.

6. వస్తుకృతాలంకారధ్వని.

7. అలంకారకృతవస్తుధ్వని.

8. అలంకారకృతాలంకారధ్వని [వస్తుధ్వని.

9. కవిప్రేక్షాశక్తిసిద్ధార్థశక్తిమూలవస్తుకృత

10. కవిప్రేక్షాశక్తిసిద్ధార్థశక్తిమూలవస్తుకృత
తాలంకారధ్వని.

11. కవిప్రేక్షాశక్తిసిద్ధార్థశక్తిమూలాలంకార
కృతవస్తుధ్వని.

12. కవిప్రేక్షాశక్తిసిద్ధార్థశక్తిమూలాలంకార
కృతాలంకారధ్వని.

13. కవినిబద్ధవస్తుప్రేక్షాశక్తిసిద్ధార్థశక్తిమూ
లవస్తుకృతవస్తుధ్వని.

14. కవినిబద్ధవస్తుప్రేక్షాశక్తిసిద్ధార్థశక్తిమూ
లవస్తుకృతాలంకారధ్వని.

15. కవినిబద్ధవక్త్రప్రపాథోక్తిసిద్ధార్థశక్తిమూ
లాలంకారకృతవస్తుధ్వని.

16. కవి నిబద్ధవక్త్రప్రపాథోక్తి సిద్ధార్థ శక్తి
మూలాలంకార కృతాలంకారధ్వని.

పదార్థం-(గౌతమన్యాయ) - ప్రమాణ, ప్రమే
య, సంశయ, ప్రయోజన, దృష్టాంత, సిద్ధాంత,
త, అవయవ, తర్క, నిర్ణయ, వాద, జల్ప, వి
తండ, హేత్వాభాస, ఫల, జాతి, నిగ్రహ
స్థానం.

మాతృకలు-గౌరి, పద్మ, శచి, మేఘ, సావిత్రి,
విజయ, జయ, దేవసేన, స్వధ, స్వాహా
మాతరః, లోకమాతరః, శాంతి, పుష్టి, ధృ
తి, తుష్టి.

రాగం-త్రయోదశరాగం, ఇచ్ఛ, భక్తి, శ్రద్ధ.
విమానం-దేవ, గంధర్వ, గరుడ, సిద్ధ, సాధ్య,
చారణ, యక్ష, రాక్షస, కింపురుష, కిన్నర,
ధాతృ, భారతి, విష్ణు, లక్ష్మి, మహాదేవ,
గౌరి.

వికారం-5 జ్ఞానేంద్రియం, 5 కర్మేంద్రియం, మ
నోబుద్ధిఅహంకారం, రజస్సత్వతమోగుణం.

శైవం-ఊర్ధ్వం, అనాది, ఆది, మహా, భేదం,
అభేదం, అంతరం, గుణ, నిర్గుణ, అధ్వ,
యోగ, క్షాన, అణు, క్రియ, చతుష్పాద,
శుద్ధి

సమాధి - భూతకాయ, పిషయ, సిద్ధనిరోధ,
బోధ, విశ్వరూప, విశ్వరూపక, విశ్వలయ,
శివజ్ఞాన, శబ్దానువిద్ధ, తత్వలయ, సపిక
ల్పక, ఆనంద, నిర్వికల్ప, సంచారి, ఆగూఢ,
అంతః.

సంస్కార-గర్భాదానం, పుంసపనం, సీమం
తం, జాతకర్త, నామకరణం, అన్నప్రా
శనం, చౌలం, ఉపనయనం, ప్రాజాపత్యం,
సౌమ్యం. ఆగ్నేయం, వైశ్వదేవం, గో
దానం, సమావర్తనం, వివాహం, అంత్య
కర్త.

17. సప్తదశ.

తత్త్వం - 5 జ్ఞానేంద్రియం, 5 కర్మేంద్రియం
5 వాయువులు, మనస్సు, బుద్ధి. (సూక్ష్మ
శరీరం).

దోషం (కావ్య) - అప్రమత్తం, అపుష్టార్థం,
నేయార్థం, అసమర్థం, నిర్దిష్టం, గ్రామ్యం,
చ్యుతసంస్కారం, అన్యార్థం, అశ్లీలం
అప్రతితం, అప్రయోజనం, క్లిష్టం, సందిగ్ధం
విపరీతధీప్రదం, అవిమృష్టవిధేయం, పరు
షం, వాక్యదోషం.

18. అష్టాదశ.

భిన్నానులు-విశ్వ, వ్యావహారిక, చిదాభాస,
విరాట్, వైశ్వానర, వైరాజన, తైజన,
ప్రాణిభాసిక, స్వప్నకలిత, హిరణ్యగర్భ,
సూత్రాత్మ, ప్రాణ, ప్రాజ్ఞ, పారమార్థిక
అపరిచ్ఛిన్న, ఈశ్వర, అంతర్యామి, అవ్యా
కృత.

కాచ్యలక్షణం-(మహా)-నగరం, ఆర్ణవం, శైలం,
ఋతువు, చంద్రోదయం, సూర్యోదయం,
ఉద్యానం, జలక్రీడ, మధుసూసం, రథో
త్సవం, విప్రలంభం, వివాహం, పుత్రో
త్పత్తి, మంత్రం, న్యూతిం, యాత్ర, యు
ద్ధం, నాయాకాభ్యుదయం.

గణం-దేవ, సిద్ధ, దైత్య, అసుర, గరుడ, కిన్న
ర, నైరృతి, కింపురుష, గాంధర్వ, యక్ష,
నాగ, భూత, పైశాచ, ఉరగ, అంతర,
ముని, ఆకాశవాసి, భోగభూమివాసి.

దోషం-జనన, మరణ, రాగ, ద్వేష, జర, రో
గ, మద, మోహ, స్నేహ, భేద, విషాద, నిద్ర,
కాంక్ష, క్షుర, తృష్ణ, భ్రమ, చింతి, క్లేశం.

నాటకం-నాటిక, త్రోటకం, గోష్ఠి, సట్టకం,
 నాట్యరాసకం, ప్రస్థానం, ఉల్లాపి, కార్యం,
 ప్రేంఖణం, రాసకం, సల్లాపకం, శ్రీగదితం,
 శిల్పకం, విలాశికా, దుర్బల్లికా, ప్రకరిణీ,
 హాస్యశః, భాణికా.

పదం (వ్యవహార)-అప్పిచ్చుట, తనసొత్తు అన్య
 నివద్ద నమ్మిక చేతనుంచుట, వ్యాపారము
 చేయుట, అన్యనికిచ్చినసొత్తు మరల నపే
 డించుట, పనిచేయ నెప్పకొని చేయకుం
 డుట, పనివారి కూలియివ్వకపోవుట, ఒకని
 సొత్తును మరియొకడు వాని అనుమతి లేక వి
 క్రయించుట, సరకును విక్రయించికొన్నవా
 నికిసరకు నివ్వకుండుట, తానుకొన్నసొత్తు
 యందు తృప్తిలేకుండుట, సాపండులు ని
 బంధనలతిక్రమించుట, భూభాగములలో
 హెచ్చుతక్కువలనుగురించి వివాదం, వివా
 హసంబంధవివాదం, భాగ్యము కుమారులు
 పంచుకొనుట, శరీర దార్ధ్యముగలఅహంకా
 రుల సాహసం, దేశముజాతి మొదలగువా

నిని నిందించుట, నేరములు చేయుట, జూ
దమాడుట, తక్కినవి.

పరివారకః (విష్ణు)-గరుడ, విష్వక్సేన, అక్రూ
రః, బలి, నారద, క్షేత్రపాలక, శివ, బ్రహ్మ,
ముకుంద, గదాధర, ప్రహ్లాద, అంజనేయ, శా
నక, విభీషణ, శుక, అర్జున, పారాశర్య, శేష.

పరివారకః (శివ)-నంది, భాస్కర, గణపతి,
మాతృకలు, పితృదేవత, సరస్వతి, కుమా
రస్వామి, శక్తి, సుబ్రహ్మణ్య, కేశవ, భృం
గీశ్వర, భైరవ, గాణాసురి, రావణ, చం
డీశ్వర, క్షేత్రపాల, విట, చంద్ర.

పురాణం (బ్రహ్మ)-(బ్రహ్మం, పద్మం.

(విష్ణు)-వైష్ణవం, భాగవతం, నార
దీయం, గారుడ.

(సూర్య)-(బ్రహ్మవైవర్తి.

(అగ్ని)-అగ్నేయం.

(శివ)-శైవం, మార్కండేయం, భవి
ష్యత్, లింగ, వారాహి, నాగం
దం, వామన, కార్త్య, మాత్స్య,
బ్రహ్మాండం.

పురాణం (ఉప)-సనత్కుమార, నారసింహ,
నంది, శివధర్మం, దుర్వాసం, నారద, కపి
ల, మను, ఉశన, బ్రహ్మాండ, వరుణం, కా
లి, వసిష్ఠ లింగ, సాంబ, సౌర, షరాశర,
మరీచి, భార్గవ.

భాష-అంగ, అరుణ, కలింగ, కాశిక, కాంభో
జ, కొంకణ, కోసల, సాల్వ, సింహళ, సిం
ధు, చీన, శోనక, ద్రవిడ, తుళు, బర్బర,
మాఘ, మహారాష్ట్ర, బంగాళ.

విద్య-చతుర్దశవిద్యలు, ఆయుర్వేదం, ధనుర్వే
దం, గాంధర్వం, అర్థశాస్త్రం.

శక్తి-శక్తిపీఠం, లంక-శాంకరి, కంచి-కామా
క్షి, ప్రమ్యమ్న - శృంఖలా లేవి, క్రాంచ-
చాముండాదేవి, అలంపురి - జోగులాంబ,
శ్రీశైలం-భ్రమరాంబిక, కొల్లాపురి-మహా
లక్ష్మి, జ్వాలా-జ్వాలాముఖ, పితాపురం-
పురుహూతిక, వాసర-సరస్వతి, కన్యాకు
మారి-కామారి, ప్రయాగ-మాధవి, ఉ
డ్యాణ-గిరిజాదేవి, కాశి-విశాలాక్షి, మా
ణిక్య-చిత్రకోటిక, కాత్యాయని-కాత్య

యని, అయశ్చితం - కామరూపిణీ, జంబు
కేశ్వరి-అఖలాంజి.

స్మృతి-మను, అత్రి, హరిత, విష్ణు, యాజ్ఞవ
ల్క్య, ఉశన, అంగీరస, యమ, ఆపస్తంబ,
సంవర్త, కాత్యాయన, బృహస్పతి, పరా
శర, శంఖలిఖిత, దక్ష, గౌతమ, శాతాతప,
నసిష్ఠ.

N. B. కృతయుగం-మను స్మృతి, ద్వాపరయు
గం - శంఖలిఖిత స్మృతి, త్రేతాయుగం -
గౌతమస్మృతి, ద్విపాయుగం-పరాశరస్మృతి.
సంఘం (మహా) - మంత్రక, పాలక, విచారక,
ఆప్తక, వీర, సాక్షి, ఆవేది, శిల్పి, పోషక,
సృష్టిసూచక, వినిమయక, విద్వత్, ఆర్జ
క, పరీక్షక, శాసక, నణిక్, వినియోక్తృ,
న్యాయ.

19. ఏకాదశవింశతి.

తత్వం - 10 జ్ఞానకర్తృత్వద్వియం, 5 వాయుపు
లు, 4 అంతఃకరణం.

20. వింశతి.

ఉపసర్గ-ప్ర, పరా, అప, సం, అను, అవ, నిన్ or
న్, దున్ or ర్, వి, ఆ, ని, ఉప, అధి,
అపి, అతి, సు, ఉద్, అభి, ప్రతి, పరి.

నిధి (మా క్తక)-చంద్ర, మేఘ, శంఖ, శుక్తి,
మత్స్య, ఎండ్రకాయ, మకరం, ఉడుము,
తామర, అరటి, పోక, చెరుకు, వడ్లు, వెదు
రు, ఏనుగుకోర, పందికోర, ఆవుపండ్లు, పా
ము, కొంగ, ఉత్తమస్త్రీకంఠం.

మతం-చార్వాక, చార్వాకైక దేశిక, సాగత,
జైన, అర్హత, పాంచరాత్ర, సాంఖ్య, బౌ
ద్ధ, క్షపణ, లౌకిక, పాతంజలి, పాతంజలి,
మాంత్రికశైవ వీరశైవ, రుద్రకాశభైరవ
యామళ, భాట్టప్రభాకర, పాశుపత, ద్వై
తం, శాక్తేయ, వైశేషిక, కాపాలికమహా
వ్రత, గ్రాణాపత్యశార.

21. ఏకవింశతి.

అవతారం - బ్రహ్మణీ, యజ్ఞవరాహ, నారద, నారాయణ, కపిల, దత్త, యజ్ఞ, ఉరుక్రమ, పృథుచక్రవర్తి, మీన, కూర్మధన్వంతరి, మోహిని, నరసింహ, వామన, సరశురాను, వ్యాస, శ్రీరామ, రామకృష్ణబుద్ధ, కల్కి.

చిహ్నం (రాజ)-కిరీటం, కోట, శంఖం, సింహం, చక్రం, ఛత్రం, ధ్వజ, సముద్రం, దీపం, చామరం, తోరణం, మకరం, వృషభంగజ, ఉదకుంభ, మురజం, తాబేలు, ఆననం, అంబారి, పుష్పమాల, మత్స్యద్వయం, దాత-కుముద, శంభి, సంధిమత, కారి, సగర అక్రూర, శిశుపాల, నల్ల, దుర్దుమారి, అతిమాంత, దంతవక్త్ర, పారి, నిర్మతి, హరిశ్చంద్ర, ఏలిలి, భేక, సగార, కర్ణ, ఓరి, మలయ, నళం.

నరకం-తామిసం, కాలసూత్రం, సంప్రతాపనం, అసిప్రతవనం, శాల్మలీనది, అంధతామిసం, మహానరకం, సంఘాతం, లో

III

హదారకం, మహారౌరవం, సంజీవనం,
కాకోలం, లోహశంకు, రౌరవం, మహావీచి,
కుడ్చలం, మృజీషం, సరకం, తపనం, పూతి
మృత్తికం, పంథానం.

యాగం-అగ్నిష్టోమం, అధిరాత్రం, చాతుర్థా
స్యం, పార్వణం, అత్యగ్నిష్టోమం, ఆప్త్య
ర్యామం, నిరూఢపశుబంధం, శ్రాద్ధం,
ఉక్త్యం, అగ్న్యధేయం, ఆగ్రాయణం,
శ్రావణి, షోడశి, అగ్ని హోమాత్రం, సాత్రా
మణి, ఆగ్రకాయణి, వాజపేయం, దిర్ఘపూ
ర్ణమాసం, అష్టకం, చైత్రి, అశ్వయుజం.

22. ద్వివింశతి.

కోషం (వాక్య)- అక్రమం, వాక్య సంకీర్ణం, న్యూనోపమా, యతిభంగం, వాక్యగర్జితం, విసంధి, వ్యాకీర్ణం, అధికోపమా, పతత్ప్రకర్షం, అవచనం, ప్రక్రమభంగం, అధికపదం, సమాప్తపునరాత్తం, భిన్నలింగం, పునరుక్తి, వాచ్యవివర్జితం, అస్థానసమాసం, అక్రియం, అపూర్ణం, అరీతి, ఛందోభంగం, సంబంధవర్జితం.

[శుతులు - గహ్వరి, నిష్కళ, గూఢ, సకల, (షడ్జము) మధుర, ఆవళి, ఏకాక్షరి (ఋషభ) భృంగజాతి- పరెంగిత (గాంధార)రంజకి, పూర్ణ, అలంకారిణి, వాంశ (మధ్యమ) రేణుకి, లలిత, తస్థి, వాంసకి (పంచమ) భాషాంగి, వర్తికి, సంపూర్ణ (దైవత) ప్రసన్న, సర్వవ్యాస (నిషాద).

24. చతుర్వీంశతి.

గురుశ్రు-5 భూతం, సూర్యుడు, చంద్రుడు, కపోతం, అజగరం, సముద్రం, శలభం, భృంగం, స్తంబేతం, సరఘ, హరిణం, జలచరం, పింగళ, గరరం, కుమారిక, శరకార, దండశూక, పూర్ణనాభి, గణుందురు, గుగురండిభం.

గుణం-రూప, సంఖ్య, విభాగ, స్నేహ, దుఃఖ, ధర్మ, రస, పరిమాణ, పరత్వ, అపరత్వ, శబ్ద, ఇచ్ఛ, అధర్మ, గంధ, పృథక్త్వ, గురుత్వ, బుద్ధి, ద్వేష, సంస్కార, స్పర్శ, సంయోగ, ద్రవత్వ, సుఖ, పయత్న.

తత్త్వం-5 జ్ఞానేంద్రియం,

5 కర్తేంద్రియం,

5 విషయం,

5 భూతం,

4 అంతఃకరణం.

25. (సందవింశతి.)

తత్వం-చతుర్వింశతితత్వం, జ్ఞాత.

26. (పండింశతి).

ఛందస్సు-ఉక్త, అత్యుక్త, మధ్యా, ప్రతిష్ఠా, ను
 ప్రతిష్ఠా, గాయత్రి, ఉష్ణిక్, అనుష్టుప్, బృహతి,
 పంజ్జీ, తృష్టుప్, జగతి, అతిజగతి, శక్వ
 రి, అతిశక్వరి, అప్తి, అత్యప్తి, శృతి, అతిశృ
 తి, కృతి, సకృతి, ఆకృతి, వికృతి, అకృతి,
 సుకృతి, ఉత్కృతి.

తత్వం-పంచవింశతితత్వం, ఈశ్వర.

27. (సప్తవింశతి).

తత్త్వం-షడ్వింశతితత్త్వం, పరమాత్మ.

సక్షత్రం-అశ్వినీ, భరణి, కృత్తిక, రోహిణి,
మృగశిర, ఆర్ద్రా, పునర్వసు, పుష్యమి, ఆ
శ్లేష, మఖ, పుబ్బ, ఉత్తర, హస్త, చిత్త,
నాస్తి, విశాఖ, అనూరాధ, జ్యేష్ఠ, మూ
ల, పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ, శ్రవణ,
ధనిష్ఠ, శతభిష, పూర్వాభాద్ర, ఉత్తరా
భాద్ర, రేవతి.

యోగం-విష్కంభం, ప్రీతి, ఆయుష్మాన్, సౌ
భాగ్యం, శోభనం, అతిగండం, శూలం;
గృహం, వజ్రం, వర్యాన్, సిద్ధం, సుకర్తం,
గండం, వ్యాఘాతం, సిద్ధి, పరిఘం, సా
ధ్యం, ధృతి, వృద్ధి, హర్షణం, వ్యతీపాతం,
శివం, శుభం, శుభ్రం, బ్రాహ్మ్యం, విం
ద్రం, వైధృతి.

28. (అష్టవింశతి).

ఆగమం. కామికం, యోగజం, చింత్యం, కారణం, అజితం, దీప్తం, సూక్ష్మం, జగతి, అంశుమానం, సుప్రభేదకం, విజయం, నిశ్వాసం, స్వాయంభువం, అనలం, వీరం, కారవం, మకుటం, విమలం, చంద్రజ్ఞానం, బింబం, ప్రోద్గీతం, లలితం, సంతానకం, న్వారోత్తమః; పారమేశ్వరం, కిరణం, భేదం, వాతూలం.

అచార్యులు (యోగ)-సోమశర్మ, నకులీశ, శ్రీకంఠేశ్వర, లోకాక్ష, అత్రి, గుహవాసి, శ్వేతపదావ, జనిపత్య, సుబాలక, శిఖండి, మదన, దధివాహ, గౌతమ, జటామాయ, సుహృత్, వృషభ, వేదశిర, అట్టహాస, సహిష్ణు, కంక, ఉగ్ర, గోకర్ణ, దాసుక, లాంగులి, మహాకాయ, శూలి, దండి, ముండి.

నక్షత్రం-సప్తవింశతినక్షత్రం+అభిజిత్ నరకం (రాజ)-140 మంత్రినరకంచూడుము.

ఉపపాతకం - గోవధోయాజ్యసంయాజ్యం సార
 దార్యాత్కవిక్రయం గురుమాతృపితృత్యా
 గః స్వాధ్యాయాగ్న్యోనుతస్యచ | పరివృత్తి
 తానుజేన పరివేదనమేవచ | తయోర్దానం
 చకన్యాయా స్తయోరేవచయాజనం | క
 న్యాయా దూషణంచైవ వాద్ధప్యంన
 తిలోపనం | తిలోకారామదారాణా మపత్య
 స్యచవిక్రయః | వ్రాత్యతాబాంధవత్యాగో
 భృత్యా ధ్యాపనమేవచ | భృతాచ్ఛాద్య
 యనాదాన మపణ్యానాంచ విక్రయః | స
 ర్వాక రేష్వధీకారో మహాయంత్ర ప్రసర్త
 నం | హింసాపథీనాం స్త్రా జీవౌభిచారో
 మూల కర్తచ | ఇందనార్థ మశుష్కా
 నాం ద్రుమాణామనపాతకం | ఆత్మారం
 చక్రియారంభో నిందితాన్నాదనంతథా | అ
 నాహితాగ్నితాస్తేయ మృణానామసపక్రి
 యా | అసచ్ఛాస్త్రాధిగమనం కాశీలవ్యస్య
 చక్రియా | ధాన్యకుప్యపశుస్తేయం మన్య

పస్త్రీనిషేవణం | స్త్రీశూద్ర విత్క్షత్ర వ
ధోనా స్తిక్యం చోపపాతకం॥

32.

ఉపచారం-ధ్యాన, ఆవాహన, ఆసన, పాద్య,
అర్ఘ్య, ఆచమన, స్నానం, సస్త్రం, యజ్ఞ
సూక్త, భూషణ, గంధ, ఆక్షత, పుష్ప
ధూప, దీప, నైవేద్యం, ముఖవాసన, నీరా
జన, దర్పణ, ఫలార్పణ, తాంబూల, ప్ర
దక్షిణ, సమస్కార, స్తోత్ర, పురాణపఠన,
ఛత్ర, చామర, వ్యజన, శయ్య, సంగీత,
స్పృత్యవాద్య, ఆత్మారోప.

నరకం-నరకాష్టకం, మహానరకాష్టకం, రాజ
నరకాష్టకం, రాజరాజనరకాష్టకం.

విద్య (శిల్ప)-షిశ్వశర్తం, విశ్వేశం, షిశ్వసా
రం, వృద్ధం, ధావటం, సశం, మయం, హ
నుమతి, భావ, కిల్పార్యం, సృష్టం, మాన
సారం, వస్తువిద్యాపతి, పారాశర్యం, హ
ర్షికం, చైత్రికం, వాస్తుబోధం, విస్తారం,
ఐంద్రం, వజ్రం, సౌమం, విశ్వకాశ్యపం,
మహత్తంత్రం, విశాలం, చిత్రం, కాపిల

కాలయూపం, కామసంహితం, సాత్వికం,
విశ్వబోధం, ఆదిసారం, బహుశ్రుతం,
మానభేదం.

33.

గుణం-నిర్వేదం, శ్రమం, దైన్యం, జాడ్యం, గ్లా
ని, త్రాసం, శంక, ఆర్తి, రోషం, గర్వం,
ఆవేగం, ధృతి, స్థృతి, చాపలం, ఉగ్రత,
అవహిత్త, త్రప, విషాదం, మదం, ఆలస్యం,
వితర్కం, సుప్తి, జౌత్సుక్యం, నిద్ర, మో
హం, భోధం, మృతి, అసూయ, ఆధ్యానం,
అపస్తారం, ఉన్మాదం, అపస్థితి, ముదం.

వాద్యం (తంత్రం)-విపంచికి, చిత్రికి, చిత్రఘో
షావళి, తులాష్టి, కూర్మకి, కుబ్జకి, పరివా
దిని, కిన్నరి, తుంబురి, తిసతి, రావణ, హస్త,
రవాబుకిన్నరి, రవాబుచకళ, వల్లకి, అళా
విని, అనాదవిధ, కచ్చపవీణ, నారదవీణ, ఎ
క్కంజ, సుందరి, సారంగిణి, బ్రహ్మవీణ,
స్వరవీణ, భారతి, అలాబువల్లకి, అకాశవీణ,
అంతర్వీణ, రుద్రవీణ, మురళ్యంగి, పాయిని,
రాగమాలిని, కాలకి.

34.

చెన్నపట్టణం - (తండియారేపేట, చాకలపేట, రాయపురం, కాళిబుగ్గ) (పెద్దనాయనిపేట, పెద్దమాలపల్లె, పెరేరాతోట) ముత్యాలపేట, అట్టెపాళెము, కోట,) (పెరంబూరు, వేసరవాడ) (చూళి, పొరళావాకం, పెద్దమొట్టు, వేవేరి, కొత్తపేట, ఎళుంబూరు, కోమలేశ్వరపురం) కీళ్ళాకమా, సేతుపట్టు, నుంగంబాకం, మక్కెతోట) (పుదుపాకం, చింతాద్రిపేట, నరసింగపురం, తిరువల్లిక్కేణి, తిరునటేశ్వరునిపేట) (మైలాపూరు, ఆళ్వారుపేట, రాయపేట, మిర్రాపేట, కృష్ణాంపేట తేనాంపేట).

36.

తత్వం-5 భూతం, 10 వాయువు, 5 జ్ఞానేంద్రియం, 5 కర్తేంద్రియం, 5 విషయం, 4 అంతఃకరణం, విద్య, అవిద్య. (or) 5 భూతం, 5 కర్తేంద్రియం, 5 జ్ఞానేంద్రియం, 5 విషయం, ప్రకృతి, బుద్ధి, అహంకారం, మనస్సు, మాయ, కాల, నియతి, కల,

విద్య, రాగ, పురుష, సదాశివ, ఈశ్వర,
శుద్ధవిద్య, శివ, శక్తి.

రాగం-రామక్రియ, ఘూర్జరి, బంగాళి, పహడి,
వరాళి, మంగళకాళికి, కాంభోజ, పదమం
జరి, శ్రీరాగ, దేశాక్షి, భాళి, నారాయణి,
కల్యాణి, ఆహరి, భిల్లకి, సారంగధన్యాసి,
అతాణ, కురంజి, శంకరాభరణ, నాటి,
బిలహరి, మేఘవిరంజి, ఆరభి, మాళవి, వ
సంత, గుండక్రియ, దేవగాంధారి, సింధు,
తోడి, భూనాళి, భైరవి, దేశి, గౌళి, సావేరి,
మధ్యమావతి.

45.

సాధనం (మంత్ర)-మంత్రచక్రం, షడామ్నా
యం, గురుపరంపర, సంప్రదాయరహస్య,
ఋషి, దేవత, ఛందస్సు, హృదయన్యాస,
బీజ, శక్తి, కీలక, అక్షర, దేవత, అధిదే
వత, గూఢ, ఆకృతి, ధ్యాన, స్వభావ,
మైత్రి, సమయ, గర్భ, ప్రసవ, విఘ్న,
ఋతు, జన్మ, స్థిత, అవస్థ, స్వర, ప్రకృతి,
వికృతి, ప్రియ, మంత్రపల్లవ, మంత్రప్ర.

యోగ, మంత్రోపసంహార, మంత్రసం
స్కార, మంత్రదీక్ష, మంత్రరక్ష, కవచ,
పంచపాద, పంచకృత్య, పంచర, మాలిక,
మూలక, తంత్ర, ఆఘ్రేక్య.

51.

అధ్యం (నర్ణ)-అం, ఆం, ఇం, ఈం, ఉం, ఊం,
ఋం, ౠం, ఐం, ఔం, ఏం, ఐం, ఓం,
ఔం, అరి, ఆః, కనర్గం, చనర్గం, తనర్గం,
టనర్గం, పనర్గం, యం, రం, లం, వం,
శం, షం, సం, హం, ళం, ఊం.

56.

ఉత్పేక్ష-(జాతి+గుణ-క్రియ+ద్రవ్య)

1. ఉపాత్తగుణనిమిత్త జాతిభావ స్వరూపో
త్పేక్ష. [పోత్పేక్ష.
2. ఉపాత్తక్రియానిమిత్త జాతిభావ స్వరూ
పోత్పేక్ష.
3. ఉపాత్తగుణనిమిత్త జాత్యభావ స్వరూ
పోత్పేక్ష.
4. ఉపాత్తక్రియానిమిత్త జాత్యభావ స్వరూ
పోత్పేక్ష. [క్ష.
5. ఉపాత్తనిమిత్త జాతిభావ స్వరూపోత్పేక్ష.

6. ఉపాత్తనిమిత్త జాత్యభావ స్వరూపో
త్పేక్ష.
 7. ఉపాత్తగుణనిమిత్త జాతిభావ హేతుః
త్పేక్ష.
 8. ఉపాత్తక్రియానిమిత్త జాతిభావ హేతుః
త్పేక్ష. [త్పేక్ష.
 9. ఉపాత్తగుణనిమిత్త జాత్యభావ హేతుః
 10. ఉపాత్తక్రియానిమిత్త జాత్యభావ హే
తుః త్పేక్ష. [క్ష.
 11. ఉపాత్తగుణనిమిత్త జాతిభావ ఫలో త్పేక్ష
 12. ఉపాత్తక్రియనిమిత్త జాతిభావ ఫలో
త్పేక్ష. [త్పేక్ష.
 13. ఉపాత్తగుణనిమిత్త జాత్యభావ ఫలో
 14. ఉపాత్తక్రియానిమిత్త జాత్యభావ ఫలో
త్పేక్ష.
- దేశం-అంగ, అరుణ, అవంతి, ఆంధ్ర, లాట,
యవన, ఓడ్ర, కర్న, కలింగ, కన్నడ, కర్ణా
టక, కాశ, కాశ్మీర, గాంధార, కాంభో
జ, కరాట, కుడుము, కొడగు, కుంతల,
కుళింద, ఘూర్జర, కేకయ, కేరళ, కొంక

ణ, కొల్ల, కోసల, శక, సోమీర, సాల్వ, సిం
హళ, సింధు, చీన, సూరసేన, చోల, శోన
క, ద్రవిడ, తుళు, టెంకణ, నిషద, నేపాళ,
పాంచాల, భర్భర, పల్లవ, పాండ్య, పుళిం
ద, పోష, మాగధ, మత్స్య, మహారాష్ట్ర,
సులయాళ, మాళవ, యుగంధర, వంగ,
వంగాల, విదర్భ.

60.

సత్సరాః-ప్రభవ, విభవ, శుక్ల, ప్రమోదూత,
ప్రజోత్పత్తి, ఆంగీరస, శ్రీముఖ, భవ,
యువ, ఛాతు, ఈశ్వర, బహుధాన్య, ప్ర
మాది, విక్రమ, విషు, చిత్రభాను, స్వభా
ను, తారణ, పార్థివ, వ్యయ, సర్వజిత్, సర్వ
ధారి, విరోధి, వికృతి, ఖర, నందన, విజయ,
జయ, మన్మథ, దుర్ముఖ, హేవిళంబి, వి
ళంబి, వికారి, శార్వరి, ప్లవ, శుభకృత్,
శోభకృత్, క్రోధి, విశ్వావసు, పరాభవ,
ప్లవంగ, కీలక, సౌమ్య, సాధారణ, విరోధి
కృత్, పరీధావి, ప్రమాదీచ, ఆనంద, రా
క్షస, నళ, పింగళ, కాళయుక్తి, సిద్ధార్థి,

కౌద్రీ, దుర్బతి, దుందుభి, రుధిరోత్కరి,
రక్తాక్షి, క్రోధన, అక్షయ.

64.

కాశీఘట్టం-అశీసంగమ, స్వప్నేశ్వర, సిద్ధేశ్వ
ర, లంబోదర, కుక్కుటేశ్వర, అమరేశ్వర,
లోలాంగ్క, హనుమంత, శశిరేశ్వర, చిం
తాగణపతి, కేదారేశ్వర, ధర్మేశ్వర, సృష
భేశ్వర, రుక్మాంగభేశ్వర, చిత్రాంగభేశ్వర,
క్షేమేశ్వర, సరోవరి, నారద, సురాభాం
డేశ్వర, పాండవ, వైద్యనాథ, చతుష్పతి,
లక్ష్మి, దశాశ్వమేధ, శూలవేంకటేశ్వర,
వ్యాఘ్రేశ్వర, జరాసంధ, చంద్రదాడిత్య,
త్రిపురాంతక, అన్నపూర్ణ, దుంఢిరాజ, వి
శ్వేశ్వర, విశాలాక్షి, జ్ఞానేశ్వర, లలితా,
ద్వారకా, ఆదివిశ్వేశ్వర, స్వర్ణద్వార, స
రుణ, మోహద్వార, హరిశ్చంద్ర, సహా
స్రశాన, మణికర్ణిక, సిద్ధేశ్వర, చంద్ర
శ్వర, అమరేశ్వర, రామేశ్వర, ఆత్మవిశ్వ
శ్వర, గభస్తేశ్వర, ఆత్మేశ్వర, దుర్గ, ఘో
రాశశిఖర, కాలభైరివ, దండమాధవ, బిం

దుమాధవ, బ్రహ్మేశ్వర, ప్రహ్లాద, కామేశ్వర, రత్నేశ్వర, కృత్తివాస, వృద్ధకాశేశ్వర, భోగేశ్వర, త్రిలోచన, పంచగంగ. కళలు-ఇతిహాసాగమాద్యశ్చ కావ్యాలంకార నాటకం । గాయకత్వం కవిత్వంచ కామశాస్త్రం దురీదరం । దేశభాషాలిప్తిజ్ఞానం లిపి కర్తచవాచకం । సర్వాణి చాపదానాసిన ర్వశాస్త్రంతు శాకునం । సాముద్రికంరత్న శాస్త్రం ధాన్యగతికాశలం । మల్లశాస్త్రం సూదకర్త భూరుహణం చదోహదం । గంధవాదోధాతువాదః ఖన్యావాదోరస స్యచ । జలవాదోగ్ని సంస్తంభః ఖడ్గస్తంభోజలస్యచ । వాచస్తంభోవయస్తంభోవ శ్యాకర్షణమేవచ । విద్వేషణో చ్ఛాటనే చమారణం కాలవంచనం । సయసిప్లవ చాతుర్యం పాదుకాసిద్ధిరేవచ । మృత్సిద్ధిఘటి కాసిద్ధి రైంద్రజాలికమేవచ । అంజనం నరదృష్టి స్తునంచనం సర్వవంచనం । మణి మంత్రౌవధానాంచసిద్ధ యశోచ్ఛేధకర్తచ । వృతలోహశ్చమృద్దారు వేణుచర్తాంజనక్రి

యాః! అదృశ్యకరణీ దూరకరణీ మృగ
 యారతిః! వాణిజ్యంపాశుపల్యంచ కృషి
 రాహవకర్తృచ! లావకుక్కుట మేషాదియు
 యుద్ధకారణకౌశలం! చతుష్టప్తి కలాశై చ
 తాః కలావిద్భిః ప్రకీర్తితాః॥

యోగినులు-దేవి, సుందరి, సర్వేశి, ప్రకాశిని,
 ప్రేతభూషణి, ప్రసాదిని, పరమేశ్వరి, క్రో
 ధిని, కంకాలి, కాలిరాత్రి, దివ్యయోగిని,
 కలహప్రియ, కపాలి, విశాలాక్షి, ఉగ్రధ
 నుధారి, త్రిపుండ్రధారణి, ఘాతేశంక, లం
 బోష్ఠి, యక్షిణి, కర్ణభోదిని, ధూర్జటి, కాక
 దృష్టి, వీరకౌమారి, వారాహి, ఉర్ధ్వకేశి,
 చంద్రి, భయంకరి, నిశాచరి, అధోముఖ,
 దూతి, ఈశ, ధూమాక్షి, కామరూప, వి
 రూపాక్షి, విమలంఘిని, తాటకి, రుద్రవే
 తాలి, భైరవి, నరభోజని, డాకిని, ఇష్టకా
 రిణి, నిత్యక్లిన్న, ధ్వంసిని, కాలి, వీరభద్ర,
 వ్యాఘ్ర, తుష్టి, రాక్షసి, భేరుండి, గణేశి,
 చండి, సర్వజ్ఞ, ఆకాశచారిణి, శుష్టాంగి,
 కింకిణి, విశ్వరూపి, ఉగ్ర, త్రిపురాంతకి,

రక్తాక్షి, భీషణి, ఘోరి, హలంకారి, అద్భుత
శృరూపిణి, లక్ష్మి.

సిద్ధులు-8 పార్థివసిద్ధి, 8 ఆపత్వసిద్ధి, 8 తైజససి
ద్ధి, 8 వాయుసిద్ధి, 8 అంబరసిద్ధి, 8 మానస
సిద్ధి, 8 అహంకారసిద్ధి, 8 బుద్ధిసిద్ధి.

70.

అలంకారం-ఉపమాన స్వయోపమే యోప
మా స్మరణరూపక పరిణామ సంఘేహభ్రాం
తిమదపహ్నా ప్రొల్లేభో త్ప్రేక్షాతిశయోక్తి,
సహృదోక్తి, వినోక్తి, సమాసోక్తి, వక్రో
క్తి, స్వభాప్రోక్తి, వ్యాజోక్తి మిలస సా
మాన్య తద్గుణే తద్గుణ, విరోధాభాస విశే
షాధికవిభావనా విశేషోక్త్యసంగతి విచి
త్రాన్యోన్యవిషమసమతుల్యయోగితాదీప
కప్రతివస్తూప మాదృష్టాంతనిదర్శనా వ్యతి
రేక శ్లేషపరిక రాక్షేపవ్యాజస్తుత్య ప్రస్తు
త ప్రశంసాపర్యాయోక్తి ప్రతీపాను మా
స కావ్యలింగార్థాంతరన్యాస యథా సం
ఖ్యార్థాపత్తి పరిసంఖ్యోత్తర వికల్పసము
చ్చయ సమాధిభావిక ప్రత్యనక వ్యాఖా

త పర్యాయ సూక్ష్మోదాత్త పరిపృత్తి కా
రణ మాలై కాసభీ మాలాదీపక సార రస
వశ్చేయ ఊర్జస్వీసమాహితం.

81.

అధ్వం(పద)-మహాదేవ, సద్భావేశ్వర, మహా
తేజ, యోగాధిపతి, ముంచముంచ, ప్రథ
మప్రథమ, సర్వసర్వ, భవభవ, భవ్రోద్భవ,
సర్వభూతసుఖప్రద, సర్వసాన్నిధ్యకర, బ్ర
హ్మవిష్ణురుద్రుల, అనార్చితానార్చిత, అస్తు
తాస్తుత, పూర్వాస్థిత, సాక్షి సాక్షి, తురుతు
రు, పతంగపతంగ, పింగపింగ, జ్ఞానజ్ఞాన,
శబ్దశబ్ద, సూక్ష్మసూక్ష్మ, శివసర్వసర్వ, ఓం
నమశ్శివ, ఓంనమోనమ, నమశ్శివ, ఓంన
మ, గూపిఅగూపి, ప్రథమప్రథమ, తేజస్తే
జ, జ్యోతిర్జ్యోతి, అగూప, అనగ్ని, ధూమ,
అభస్మ, అనాది, నానానా, ధూధూధూ,
ఓంభూః, ఓంభువః, ఓంసువః, అనిధనిధన
నిధనోద్భవ, శివసర్వ, పరాపరాత్మ, భువ
నేశ్వర, ధ్యానహార, ఓంనమశ్శివ, సర్వప్ర
భు, శివ, ఈశానమూర్ధ్వి, తస్మై నమః,

అఘోరహృదయ, వామ దేవగుహ్య, సద్యో
జాతపాద, ఓంనమః, గుహ్యతిగుహ్య, గో
స్త, అనిధన, సర్వయోగాధిక్యత, సర్వవిద్యా
ధిప, జ్యోతిరూప, పరమేశ్వర, పరమేశ్వర,
అచేతనాచేతన, ప్యోమ్మిఁ ప్యోమ్మి,
వ్యాపిఁ వ్యాపిని, ప్యోమవ్యాపిని, ప్యో
మరూప సర్వవ్యాపిని, శివానంత అనాథ,
అనాశ్రిత, ద్రువ, శాశ్వత, యోగవీర, సం
స్థిత, నిత్యయోగి, ధ్యానహరి ఆద్యోంకారం.

96.

షణ్ణవతి. తత్త్వం - 2 తనువు, 3 గుణం, 3 దోషం,
3 ఈషణం, 3 మండలం, 3 మలం, 4 అం
తఃకరణం, 5 జ్ఞానేంద్రియం, 5 కర్తృంద్రి
యం, 5 విషయం, 5 కోశం, 5 భూతం,
5 అవస్థ, 6 చక్రం, 7 ధాతువు, 8 రాగం,
10 నాడి, 14 దిగ్వాయూసూర్యాద్యధిపైవం.

శ్రాద్ధం - 12 సంక్రమణం, 24 వ్యతీపాత, 24
వైధృతి, 12 తిస్రోష్టకం, 12 దిర్ఘ, 12
పౌర్ణిమ.

ఆననం-సిద్ధ, పద్మ, వీర, వీర, స్వస్థిక, స్థిర,
 అర్థపద్మ, గోరక్ష, భద్ర, స్థితనివేక, వామ
 శాఖ, వామపాద, అపానగమన, ఉత్కట,
 అపాన, బద్ధయోని, మంఘాక, తేను,
 సమాన, దక్షిణపాదపవనముక్త, ధీర, పవన
 ముక్త, వామపాదపవనముక్త, వామదక్షి
 ణశ్వాస, మత్స్యేంద్ర, కుక్కుట, కూర్మ,
 గర్భ, భేక, భైరవ, ద్విపాదశిర, ద్విపాద
 శిర, టిట్టిభ, దక్షిణచతుర్థాంశపాద, వామ
 సిద్ధ, దక్షిణతర్క, పూర్వతర్క, సింహ,
 వామత్రికోణ, పూర్ణపాదత్రికోణ, వామ
 భుజ, దక్షిణపాదత్రికోణ, యోగనిద్ర, వామ
 హస్తభయం, అంగుష్ఠ, వామఅంగుష్ఠ,
 వామఅర్థపాద, వామహస్తభుజ, హస్త
 భుజ, కామదహన, గంధిభేదన, వామసక్ర,
 వామజాను, వామహస్తచతుష్కోణ మ
 త్త్య, భుజంగ, పౌంధ, ఉత్తానకూర్మ, స
 ర్వత, కోకిల, ప్రాణ, కార్తిక, ఆనందమం
 దిరలోల, ఊర్ధ్వసంయుక్తపాద, ఖంజన,

వాతాయన, దక్షిణపాదశిర, ఉత్కట, ద్వి
పాదపార్శ్వ, పవన, ఊర్ధ్వపద్మ, అర్థపాద,
వామదక్షిణపాద, శవ, కపాల, చక్ర, ఊ
ర్ధ్వధనుష, అర్ధకూర్మ, ప్రార్థన, ఏకపాద
నృత్య, శలభ, హంస, హస్తనృత్య, పశ్చి
మతానవ, ధనుష, విశ్వాప, త్రిస్తంభ,
కంఠపీడన, దృఢ, మయూర, పూర్ణపాద,
దక్షిణ, అధ్య, అర్థనృత్య, తాండ, ఉత్థితవి
వేక, గరుడ, జ్యేష్ఠిక, ముక్తహస్తనృత్య,
ఉపధాన, ఉష్టా, సర్వాంగ, అర్థశవ.

108.

ఉపనిషత్ - ఈశ కేన కఠప్రశ్న ముండమాం
షాక్యతి త్తిరిః । ఐత రేయంచఛాందోగ్యం
బృహదారణ్యకం తథా । బ్రహ్మకై వల్యజా
బాలా శ్వేతాశ్వోహంస ఆరుణిః । గర్భోనా
రాయణోహంసో బిందునాద శిరశ్శిఖా మై
త్రాయణీ కాషతకీ బృహజ్జాబాల తాపనీ ।
కాలాగ్నరుద్రమైత్రేయీ సుబాలక్షురిమం
త్రికా । సర్వసారం నిరాలంబం రిహస్యం న
జ్ఞసూచికం । తేజోనాదధ్యానవిద్యాయో

గతత్వాత్ భోధకం । పరివాష్ట్రశిఖసీతా
 చూడానిర్వాణమండలం । ధక్షిణాశరభం
 స్కందం మహానారాయణాహ్వాయం । రహ
 స్యంరామతపనం వాసుదేవంచ ముద్గలం ।
 శాంషిల్యం పైంగలంబిక్షుం మహచ్ఛాత్రీర
 కంశిఖా । తుర్యాతీతంచ సన్యాసం పరివా
 జాక్షమాలికా । అవ్యక్తకాక్షరం పూర్ణ
 సూర్యాక్ష్యధ్యాత్ కుండికా । సావిత్రిత్యా
 త్తపాశుసతం పరబ్రహ్మవధూతకం । క్రీపు
 రాతపనందేవి త్రిపురాకరభావనా । హృద
 యంకుండలీభస్మ రుద్రాక్ష గణదర్శనం ।
 తారసార మహావాక్య పంచ బ్రహ్మగ్ని
 హోమాతకం । గోపాలతాపనంకృష్ణయా
 జ్ఞానలక్ష్మ్యంనరాహకం । శాత్రాయసీహయ
 గ్రీవం దత్తాత్రేయంచగారుడం । కాలిజా
 బాలిసాభాగ్యం రహస్యం రుచముక్తికా॥

140.

నరకం(మంత్రి) - 5 మంత్రినరకం-రాజనరకం.

1. రౌరవ, మహారౌరవ, తమస్సు, శీతల, ఉష్ణ-
 ఘోర.

2. సుదమన, సుతీక్ష్ణ, పద్మ, సంజీవన, శీతమహా-
శన-సఘోర.
3. విలోమ, సుభీమ, కటుకటు, తీవ్రవేగ, కరాళ-
అతిఘోర. [అఘోర.
4. వికరాళ, ప్రకంప, పద్మ, సువక్త్ర, కాల-
5. ప్రథన, సూచీముఖ, అసునియమ, సంపీ-
డన, బాధ-అఘోర. [గారక-తరళతార.
6. కుంభీపాక, సుపాక, ప్రముఖ, దారుణ, అం
7. దహన, ఆసహద, తీష్ణాయస్తంభ, శకుని
పూయహద, మహావర్తక-భయానక.
8. క్రతు, పూతిమాంస, తప్తజ్వలలేప, ద్రవత్ర-
పు, పుచ్చాస-కాలరాత్ర.
9. నిరుచ్ఛాస, సువీర్ఘ, కూటశాల్మలి, అష్టరి,
సుమన-భయోత్కటం. [చండ.
10. నాద, ప్రవాహ, సుప్రవాహ, గూక్ష, మేష-
11. సకల, శల్య, సింహ, గజానన, వ్యాఘ్రం-
మహాచండ.
12. శానక, సూకర, అజ, మహిష, ఆలిక - చండ.
13. ఉగ్ర, నైకాస్య, గ్రాహ, కుంభి, నక్ర కోలా-
హల-ప్రచండ.

14. సర్ప, కూర్మ, వాయున, గృధ్రఉలూక - పద్మ.
15. జహూక, మహావ్యాఘ్రు, మర్కట, కర్కట,
గండక - మహాపద్మ. [మ - భీమ.
16. పూతివక్త్ర, రక్తపూతి, మృత్తిక, కణ, ధూ
17. తుషాగ్ని, క్రిమిసంఘ, అమేధ్యప్రతిష్ఠ,
మూత్రకూప, దుర్గంధవాస - భీమభీషణ.
18. మలభక్షణ, ఆత్మభక్షణ, రుధిరాంబుభ
క్షణ, సర్వభక్షణ, సుదారుణ - కరాళ.
19. అంబరీషక, కటితప్త, లోహశయన, వైత
రణీనది, కప్త - వజ్ర.
20. సంకట, వినంకట, సువిశాల, కటు, విక
టు - వికరాళ.
21. అసితాశవన, అసియంత్రకవచ, అసిభం
గప్రపీడన, తిలయంత్రప్రేషణ, ఇక్షుయం
త్రసం మర్దన - త్రికోణతపాద.
22. మహాచూర్ణ, మూలసంచూర్ణ, కటపక్ష
పుమర్దన, తప్తశైల, తప్తశైల - పంచకోణ.
23. పర్వతయుగళఘట్టన, పర్వతక్షురధార, దు
ర్భూతగర్భ, విష్టాగర్భ, చిత్రహింస - సుదీ
ర్ఘయాతన.

24. క్షౌరకూప, అంధతమఃకూప, అమూలని
శాతన, ముసలోలూఖలమర్దన, శిలాసం
కట-విషవర్తుళ.
25. లాంగూలకర్తన, తాళపత్రపాటన, అసిగ
హనవినశలన, మశకమందిరకుట్టన, మో
హసభంశ-సప్తభామభయ.
26. అస్తిలిభంగబాధ, తప్తసూచీశూల, గుద
శంకుతాప, బహుదుఃఖ, మహాదుఃఖ-అష్ట
భామశోక.
27. శాల్మలాగ్నిజ్వలన, సకలాంగభంగ, హ
లాహళి, విరూపవ్యసన, సరూపతాడన-
దుర్దీప్త.
28. యామానుగనియమన, ఏకపాదకర్షణ, వి
పాదకరణ, తీవ్రహింస, చిరుతహింస-య
మమాయ.

224.

అధ్వం (భువన)- 'భద్రకాళి వీరభద్ర త్రిలో
చన నభలిప్పు వివాహ సంవాహ త్రిదశే
శ్వర త్ర్యక్ష గణాధ్యక్ష విభు శంభు దం
ష్ట్ర) వజ్ర ఘణీంద్ర ఉదుంబర గ్రసన మా

రుతాశన క్రోధన అనంత వృషధర వృష
 బలి ప్రియభూత పాలజ్యేష్ఠ శర్వసురేశ్వరి
 వేదపారిగ జ్ఞానభూ సర్వజ్ఞ ఈశాన విద్యా
 ధిప ప్రకామద ప్రసాద శ్రీధర రత్న లక్ష్మీ
 ధర జటాధర సౌమ్యధర ధన్యరూప నిధీశ
 మేఘవాహన కపర్చి పంచశిఖ పంచాంతక
 త్తయాంతక తీక్ష్ణ సూక్ష్మ వాయు వేగ ల
 ఘు శీఘ్ర సునాద మేఘనాద జలాంతక వీ
 ర్ఘ బాహు జయభద్ర శ్వేత మహాబల పా
 శహస్త అతిబల బలదంష్ట్ర లోహిత భూ
 మ్రవిరూపాక్ష ఊర్ధ్వకేశభయాంతక క్రూ
 రదంష్ట్ర దంష్ట్రీమూరణ నిర్మతి అధర్మపతి
 వియోక్త సంయోక్త కర్త విధాత ధాత
 హరి మృత్యుధర్మ అక్షయాయతక భక్తాం
 తక వజ్రబాహు దహన జ్వలనహర ఘోర
 క పింగళ ముతాశన అగ్నిరుద్ర త్రివిశాధి
 ప పినాకిశాస్త్ర అన్యాయవిభూతి విద్యన ని
 బ్రదేహ బుధ అజకవాలీశ రుద్రబ్రహ్మ ని
 ఘ్న హాటకేశ్వర కూశ్మాండ కాలాగ్ని రుద్ర
 శ్రీకర్ణ బౌమకుమార వైష్ణవ శ్రావ్య

భైరవ కృత అకృతస్థలేశ్వర సుబ్రహ్మ్య
 ప్రాజేశ క్కామ్య ఇంద్ర గాంధర్వ యక్ష
 రాక్షస పైశాచ సుస్థలేశ్వర శంఖ కర్ణ కా
 లాంజన మండలేశ్వర మహాండ ద్విరండ
 సకలాండ స్థాణు స్వగ్నాక్ష భద్రకర్ణ గోక
 ర్ణ మహాలయ అవిముక్త రుద్రకోటి వస్త్రా
 న్ద భీమేశ్వర మహేంద్ర ఆట్టహాస విమ
 లేశ్వర సఖిల నాఖిల కురుక్షేత్ర గయాక్ష
 సుహృత్ భైరవ కేదార శ్రీశైల మహాకాళ మ
 ధ్యమేశ్వర ఆమ్రాదికేశ్వర జలేశ్వర హరి
 శ్చంద్ర అకులేశ్వర డురిముండిభారభూతి
 బౌషధి పుష్కర నైమిశ అమరేశ్వర అం
 గుష్ఠమాత్రాంగి ఈశాన ఏకేశ్వణ ఏకపిం
 గళ ఉద్భవ అభవ వామదేవ మహాద్యుతి
 శిఖేన ఏకనీరక్రోధ చండ శూర పంచాంత
 క సంపర్త జ్యోతిష మహాక్రోధ మహాచం
 డ ఏకశివ అనంత అజ ఉమాపతి ప్రచండ
 ఏకపాద ఈశానభవ ఉగ్రభీమ అనంత
 సూక్ష్మ శివోత్తమ ఏకనేత్ర ఏకరుద్ర త్రి
 మూర్తి శ్రీకంఠ శిఖండి వామజ్యేష్ఠ కాది

కాశకల వికర్ణ బలవికర్ణ బలప్రమథన స
 ర్వభూతదమన మనోన్తని అనాశ్రిత అనా
 ధున అనంత ప్యౌమ రూపవ్యాపిని ఊర్ధ్వ
 గామిని రోచిక మోచిక దీపిక ఇందిర శాం
 త్యతీత శాంతివిద్యాప్రతిష్ఠ నివృత్తి.

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

INDEX.

అగ్ని 7,28.	అనుభవ 7
అంగం 19,28,42,76.	అనుమాన 7
అంగదేవత 42	అప 29
అంగన్యాస 8	అపరాధం 76
అంగుళి 28	అబిధ 2
అంజన 8	అభావ 7,18
అండం 42	అభియోగ 2
అతిమార్గికం 7	అభిమాని 18,103
అంతరంగభావ 8	అభిజ్ఞత్వం 42
అంతఃకరణ 8,19	అమృతం 29
అదాయాప 42	అంబ 8
అద్వైత 7	అయన 2
అధ్వం 42	అరటి 51
అధ్యయనం 7	అర్ 7,18
అధ్యత్తి 7,18	అర్థపత్రి 2
అధ్యాయ 18,87	అలంకారం 2,29,129
అధికరణ 28	అవశారం 76,95,110
అధికారి 28	అవధానం 59
అన్నం 59	అవయవ 29
అనాది 42	అన 7,18,29,51
అన్నయ 28	అన్యాయభావం 7
అనందం 18	అంతరి, 29

అవిద్య 2	ఆర్తక 43
అవిభాజ్యం 42	ఆలింగనం 87
అశ్వగతి 29,50	ఆవరణం 51
అశౌచ 2	ఆశ్రమ 19
ఆనత్యం 1	ఆనన 18,132
అస్త్రం 29,85	ఇతిహాస 2
అస్థి 8	ఇంద్రియం 30, 92
అక్షి 7	ఇక్షు 8,43
అక్షర 28	ఈతిబాధ 43
అక్షరం 1	ఈశ్వర 8,19
అక్షర 2,34	ఈషణ 8
అక్షరస్థానం 28	ఈశ్వర 8,19,30
అకాశ 8,29,30	ఉత్పత్తి 8
అమ 2,18,117	ఉత్పత్తి 123
అచమన 8	ఉద్దేశ 19
ఆచార 8,29	ఉపమ 2
ఆచార్య 117	ఉపనిషత్ 2,76,133
ఆటంక 18	ఉపనిధి 8
ఆతమోయిచ 43	ఉపచారం 9,97,119
ఆత్మ 2,8,30,60	ఉపదేశం 19
బిదిత్య 87	ఉపవాయు 30
అనంగం 30,60,86	ఉపహతకం 118
అన్నయం 43	ఉపసర్గ 109
ఆయుష 60	ఉపాధి 9,19
ఆయుధం 2,8,39	ఉపాయం 19,51

ఉపాంగం 19	కళి 31,44,76,81,83,84
ఉపాసక 19	87,97,127
ఉపాస్థం 30	క్రియ 9,31
ఉత్తి 43	కుశీల 44
బుతువు 43	కుంభకం 61
బుణ 9	కులఫణి 61
బుషి 51,87	కుటం 10,61
విదువతనం 30	కృత్యం 31,
విశ్వర్యం, 43,60	కామదు ఖం 77
వైశువత 27,53,66	కాయదోషం 20,
కంచి 2	కారక 44
కటు 9	కారణ 9
కన్య 19,30	కార్యకల్పన 20
కమలం 31	కాలం 3,9,79,
కరణం 9,20,51,86	కాన్యం 3,9,31,61,36,103
కర్త 9	కాన్యవీతి 3
కర్పూరం 60,86	కాశిఘట్టం 126
కర్త 2,9,20,31,43,44,61	కైశం 31
కర్త ధారయం 60	కైలం 51
కల్ప 9,20	కాశదు ఖం 61
కల్పిత 2	కాశం 32
కవిరత్నం 72	కాశికం 44
కవిత్వం 20	ఖండం 32,72
కన్య 61	గంగ 32
కన్యార 31	గజవిధం 20

గతి 10,20	గప 3
గణం 103	జన 32,52,77
గణిత 10,20,62	జంతువిధ 21
గంధం 3,41,62	జాతి 21
గంధర్వులు 87	జాతక భాగ 88
గయ 44	జ్ఞాన 10
గవ్యం 32	జీశేంద్రియము 45
గ్రహం 72	జిహ్వా 52
గ్రామిక 88	జీవ 10,77
గుణం 10,20,32,44,73, 113,120	జీవేశ్వంకృతి 45
గురువు 62,77,113	జీవన్ముక్తి 21,32
గృహం 20	జైన 10
గోస్యం 32,72	తక్రం 77
గోమంగళం 45	తత్త్వం 10,102,108,113, 114,115, 116, 121, 131,
చక్ర 45,62	తంత్రం 21, 33
చక్రవర్తి 45,97	తనువు 3,10
చండి 52	తపస్సు 10
చిక్కిరి 32	తత్పురుష 21,52
చిత్సభ 32	తాదాత్మ్యం 10
చిరంజీవి 52	త్యాగ 11
చుంబన 88	తా 10
చేష్ట 3,86	తాళం 33,52,72,78
చైతన్య 52	తాళనాదం 45
ఛందస్సు 115	

తిక్తాః 33	దోషం 3, 11, 21, 63, 92,
తీరక 92	95, 102, 103, 112
త్రీకం 10	ద్వంష్వం 3
త్రిశాల 21	ద్విశాల 45
దండన 3	ద్వీపం 52
దర్శన 45	ద్రవ్యం 73
దశ 11	ధనగతి 11
దళం 3	ధనిష్ఠ 33
దానం 78, 93	ధర్మ 6, 78
దాయాప 45	ధ్మని 99
దిక్ 21, 35, 62, 63	ధాతుపు 52, 78
దివ్యం 73	ధాన్యం 73
దీక్ష 11, 33	ధానం 3
దీర్ఘం 46	ధీ 64
దుర్భావన 11	సది 33
దుర్గం 21, 46, 53	సరికం 53, 64, 110, 117,
దుర్బర్యా 33	119, 134
దుష్ట 21	సవాంశ 73
దృష్టి 3, 11	సక్షత్రం 116, 117
దేవత 98	నాటక 34, 104
దేవతరువు 33	నాడి 11, 78
దేహ 3, 33, 58	నాద 21, 34, 78
దేశం 124	నామక 21, 22, 34, 53, 64
దైవతం 33	నాయక 11
	నిధి 73

నియమ 28,78	ప్రణనం 4,34,46
నీరాజన 34	ప్రణామ 35, 65
పట్టణ 34,37,121	ప్రబంధం 22 [65
పండిత 4	ప్రమాణ 12,22,23,35,46,
పనం 4,11,22,34,130	ప్రయత్న 4
పదవి 1	ప్రయోజనం 35
పద్యం 11	ప్రస్థాన 12
పద్యం 3,22,46,53,100	ప్రళయం 35,79,88
పనస 11	పాకం 4,12,22,54
పరమాత్మ 12	పాతకం 35
పరిచారిక 12	పాత్రం 81
పరిచ్ఛేద 12	పాతిత్వం 12
పరిమాణ 22	పాప 22,35
పరివారిక 32,105	పాప 12,81
పరిశుద్ధ 4	పామర 4
పరిషత్ 11	పాశ 12,65
పర్వం 34	పాండవ 35
పర్వత 11,53,68	ప్రాణ 4,54,65,88
పల్నం 34	ప్రాణాయామ 4,12,23,54
పక్షం 3	ప్రార్థ 4,12
పక్షి 3,34	ప్రాయశ్చిత్తం 73
ప్రకృతి 12,46,14,65	పీతర 35
ప్రజ్ఞ 46	పీఠం 73
ప్రజాపతి 79	ప్రీతి, 23
ప్రతిబంధ 12,22	పుటి 12

పురాణ 35,105,106	భావన 4,13
పురుష 13,23	భావం 13,47,81
పూజ 58	భాష 106
పూర్వ 13	భిక్షం 36
పృథ్వీ 35	భువనం 92,137
ఇలం 4,12,23	భూత 36
చలం 81	భూమిక 24,54
బహుక్రమి 46	భేద 13,36
బంధం 13	భైరవ 66
బంధన 23	భోగం 66
బ్రహ్మ 40,74	భోజన 13
బ్రహ్మచారి 23	మకారం 36
బాణ 35,36	మద్భిగ 24
బానిస 95	మతం 36,47,109
బాహ్యజాతి 46,54 [81	మపం 59,66
బ్రాహ్మణ 4,32,33,65,75,	మన 4,36
దీశం 54	మనువు 92
బుద్ధి 4,13,54	మరుత్ 55
బోధ 13	మలం 14,36,88
బౌద్ధ 24	మహావాక్యం 24
భక్తి 13,47,72	మాతర 37,55, 66
భ్రమ 36,47	మాతృక 24,37,66,100
భక్త్య 36	మాయ 4,5,14,37
భాగ 13	మార్గం 1,4,14
భాగవతి 81	మాసం 88

మీమాంస 5	యోగినులు 62,67,82,83,
ముఖం 37,93	93,128
ముద్ర 37,82	యోని 38
ముని 14	రక్తం 55
మూర్తి 14,67	రత్నం 38,74
మూలం 37	రదనక్షత్ర 67
మూలప్రకృతి 5,	రంధ్రం 74
మృదంగ 24	రసం 5,47,55,67,74
మేఘం 55	రాగ 14,48,55,91,122,
మైథునం 67	100
మోహ 14,24	రాజ 11,24,38,48,51,67
మోక్షసాధన 14	110
మాక్తికనిధి 109	రాజ్య 76,68,89
మాన 14,47	రాసి 89
మంగళం 14,66 [122	రాక్షస 89
మంత్ర 13,17,24,85,92,	రీతి 14,24
మండలం 13,55,82	రుద్ర 86
యజ్ఞం 37	సూపం 14,24,38,83
యతి 24	సూపకం 68
యమం 37,58,82	లక్ష్మ్యం 14
యాగం 55,111	లక్షణం 14,25,38,83
యుక్తి 5	లవణం 38
యుగం 24	లింగం 14,15,48,55,90
యోగం 5,14,24,38,47,	లేఖ్య 5
58,95,116	లోక 5,15,55,56,83

- లోహ 38,68
 వచన 15
 వజ్ర 59
 వణిజ 38
 వత్సరాః 125
 వర్గ 5,15,49
 వర్ణం 15,25,49,56,123
 వర్షం 74
 వస్తువు 5,68,93
 వ్యవహార 5,26,59,104
 వ్యసన 56,83,
 వాక్ 25
 వాచక 25,38
 వాటం 69
 వాద్యం 25,120
 వానప్రస్థం 25
 వాయు 15,38,39,84
 వారం 56
 వాసన 5,15
 వాస్తవ 5,39
 వ్యాధి 26,49
 వికార 49,100
 విఘ్న 15,84
 విట 69,
 విద్య 56,93,106
 విప్రలంభ 25
 విభూతి 15,25,39
 విమాన 69,100
 వివాహ, 69,84
 వివేక 39
 విశ్వేదవ 84
 విషం 37,
 విషయ 39
 విస్మయ 5
 వీర 25
 వ్యూహం 26,49
 వృక్షం 38
 వృత్తి 5,15, 6,25
 వేద 25,26,39,49,84
 వేదన 25
 వేదిక 56
 వైఖరి 16
 వైరాగ్య 16
 వైష్ణవ 84
 శక్తి 5,16,39,49,106
 శబ్ద 5,26,72,39
 శమ 49
 శయనార్హం 39
 శరీరం 26,69
 శ్రద్ధ 16

శాక 39	సంఘ 107
శాయిక 74	సంతానం 57
శాల 26	సంధి 17, 16, 18
శాస్త్రం 39	సంధ్య 16
శ్యామల 56	సంబంధ 17, 50
శ్రాద్ధం 131	స్కం 40
శిల్ప 85, 119	సంస్కారం 74
శిశూవ 26	స్థల 17
శుద్ధి 40	స్పర్శ 26, 40
శ్రుతి 112	స్మృతి 27, 107
శూన్యం 40	స్పృష్ట 17
శృంగార 5	స్పర్శం 17, 26, 40, 57
శైవం 15, 26, 56, 101	సాక్షి 6, 16, 31, 42
శానం 58	సాత్వికభావం 69
సఖులు 26, 40	సాధన 26
సత్యం 6	సాదాభ్యం 50
సత్యసతి 90	సామాన్య 6
సభ 26, 40, 57, 85	సాసం 17, 40, 41, 69, 96
సమవాయం 40	సాయి 74, 101,
సమాధి 6, 50, 101	స్నానం 40
సమానం 6	సిద్ధి 70, 71, 85, 129
సముద్రం 57	సిద్ధాంతం 16, 41
సర్గం 69	స్థితి 6, 17
సర్పం 90	స్త్రి 17, 27, 50, 65, 90
సరికర 16	సుఖం 17, 50

సుర 16	హరిణ 41
సూతకం 41	హవిర్యగం 57
సూత్రం 41	హారం 41
సూన 41	హీన 41
సృష్టి 6,94	హేత్వాభాసం 41
సేన 19,85	హంస 41
సోమసంస్థ 41	

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

10958

